

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 150 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglaševanje in reklamne novice vseh vrst je plačati po ceniku od petit vrste. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Članstvu!

Tovarišicam in tovarišem!

Narodna Prosveta objavlja oklic Izvršnega odbora UJU na članstvo iz vse države za zbirko učiteljstva po vsej državi v prilogi Jugoslovenskega Dijaškega doma v Beogradu.

Ministrstvo prosvete je dovolilo zbirko po vseh šolah v dneh 3.—10. februarja t. l. Vsak učenec naj prispeva po 1 Din za zgradbo skupnega doma vse mladine iz države, kjer bo našla mladina svoje zatočišče, ko pride v našo prestolico v Beograd in kjer bo imela svoj dom tudi centrala naše organizacije, Udruženje Jugosloven. Učiteljstva, udruženje vzgojiteljev te mladine.

Klic naše centrale je klic k preizkušnji naše stanovske discipline in solidarnosti!

Vemo, da smo načelno proti zbirkam v šolah in vemo tudi, da imamo potrebo zidati lastne domove v Ljubljani in Mariboru.

Dosedaj smo zbirali še vedno za druge, za sebe nikoli in tudi mladina je zbirala za druge, za svoj dom še ne.

Tudi za naše domove se bomo obrnili na tovarišice in tovariše po drugih poverjeništvih, zato si ne zaprimo vrat sedaj, ko je treba pokazati voljo skupne discipline in solidarnosti učiteljstva v državi.

Odtegniti se iz kateregakoli razloga tej akciji bi se reklo izbijati samim dno lastni organizaciji. Za pomisleke je čas na drugem mestu in tem resneje bomo lahko govorili o njih, čim v večji meri se bomo lahko sklicevali na discipliniranost in solidarnost ob tej priliki.

Pričakujemo, da bo zbirka za lastno stvar našla več vneme, kakor so to našle doslej zbirke za tuje zadeve in da bo odziv slovenskega učiteljstva časten za poverjeništvo.

Za preizkušnjo stanovske discipline in solidarnosti gre in računamo, da jo častno dokumentira tudi naše poverjeništvo.

Oklic Izvršnega odbora smo priložili današnji številki Tovariša. Nabrane zneske naj odda članstvo svojemu upravitelju ali poverjeniku, ki naj jih odpošlje nato z označbo glavni blagajni našega poverjeništva s položnico ali nakaznico po odbitku stroškov! Nabrane zneske bomo objavili v „Učiteljskem Tovarišu“ in „Narodni Prosveti“.

Za poverjeništvo UJU — Ljubljana

dne 28. januarja 1928.

Andrej Skulj,
poverjenik.

Josip Kobal,
tajnik.

Izvenšolsko delo učiteljstva.

Osamosvojitve učiteljstva pri izvenšolskem delu. — Ureditev sistematičnega izvenšolskega dela po lastnih pogledih in potrebah. — Izvenšolsko delo učiteljstva naj služi samo narodu in stanu.

V smislu delovnega programa, ki ga je sprejela delegacija v Kranju, je naloga organizacije, da enotno usmeri in vodi izvenšolsko delovanje učiteljstva. Navodilo, ki so ga prejela društva, je v skladu s sprejetim programom. Vprašanje izvenšolskega delovanja učiteljstva in njega organizacije potom poverjeništva UJU je pa dalekosežnega pomena, da morajo o njem še prav resno in temeljito razpravljati — enako kakor o deklaraciji — vsa društva in krožki ter sodelovati pri izgradnji obveznih načelnih in podrobnejših smernic za izvenšolsko delovanje.

Okrožnica o smernicah izvenšolskega dela, ki so jo prejela okrajna društva na seji širšega sosveta 2. oktobra 1927 v Ljubljani, predstavlja samo nek osnovo za razpravljanje, da pri obravnavi predmeta ne zgrešimo smeri, končno obliko in vsebino pa bomo določili s skupnim delom. Za zunanje udejstvovanje organizacije ne bodo te smernice nič manjšega pomena kot je bila deklaracija za notranje življenje organizacije in našega stanu.

Brez nadaljnega je jasno, da more organizacija v svojem področju tudi glede izvenšolskega dela učiteljstva programatično zastopati le tako smer in tako načela, ki jih lahko sprejme vsak organiziran član, vsak učitelj, ki se zaveda svojih dolžnosti napram stanu in narodu; enako pa je tudi evidentno, da bi organizacija svojo nalogo le nepopolno vršila, ako ne bi imela dovolj idejne sile, da postane svojim članom tudi pri izvenšolskem delu opora in vodnik. Smatramo, da je ta njena naloga naravnost velikanske važnosti za uveljavljanje učiteljstva v narodu. — Zavedamo pa se pri tem popolnoma, da je delo brez vodilne ideje prazno delo. Vse naše javno delo mora imeti svoj jasn smoter. V načelnih vprašanjih ne poznamo nobenega slepomišljenja in izbegavanja. Brez jasnosti v cilju in enotne volje ni one velike vere, ki prestavlja gore in dela čudeže.

Učiteljstvo se niti malo ne zaveda kake neizmerne sile leže nedvignjene v našem stanu, kako veliko moč bi lahko predstavljalo, ako bi strnjeno sledilo enemu velikemu cilju, ako bi se vsak živo zavedal, da stoji v službi ene velike skupne ideje in skupne naloge. Podsetorile bi se naše sile.

Kaj družji vse resnično narodno čuteče učiteljstvo — to je ono učiteljstvo, ki se čuti za vse svoje delovanje in nehanje odgovorno narodu?

To je zavest dolžnosti, da moramo kot vzgojitelji in kulturni delavci predvsem iskati in uveljavljati ono kar vse pozitivne sile v narodu družji, kar vodi k notranji koncentraciji narodovih sil in ga usposablja za velike zgodovinske njegove naloge. Trdno

verujemo, da so še vedno one ideje globlje, silnejše, ki nas družijo, kot one, ki nas razdvajajo in smatramo kot dolžnost vzgojiteljev, da dajemo tem zato prednost pri svojem delu. To je daleč proč od onega brezbarvnega slogaštva, ki se izogiblje načelnih vprašanj, ker nima poguma dati nanje jasnega odgovora. Kot realni ljudje se dobro zavedamo, da je življenje večni boj in da mu je težnja po diferenciaciji enako imanentna, kot težnja po koncentraciji; trdimo pa, da je nujno potreben v narodu nek činitelj, ki družji k skupnemu delu na drugem torišču, one, ki jih politika loči in razdvaja. Kdo je bolj poklican, da to eminentno nacionalno nalogo vrši kot učitelj? Nikdo mu zato ne brani, da ne bi imel svojega političnega prepričanja in ga udejeval. Toda tudi tu ne sme pozabiti, da rabi narod politične vzgoje in da je ta možna le na etičnih temeljih. Ako gledamo stvari s tega nacionalnega gledišča, potem se nam misel, izražena v okrožnici pov. UJU, ne bo zdela več tako revolucionarna in nemogoča, da namreč lahko vsak učitelj v vsakem kulturnem in gospodarskem društvu sodeluje v gotovem vzgojnem pravcu. Duhovna toleranca, ki jo s tem kaže, je samo znak etično in duhovno visoko stoječega kulturnega človeka.

Smer naše prerojene organizacije gre za tem — to je razvidno iz vseh njenih enunciacij — da najdemo pot do naroda, da jo najdemo na ta način, da se pogledimo v njegovo žitje, da spoznamo njegove življenske razmere, njegov ekonomski položaj in mu dejansko pomagamo v njegovih težavah.

Toda, ali ni bila že prej stalna deviza naše organizacije, da je treba iti med narod in ga kulturno dvigniti?

Razlika med prejšnjo in sedanjo smerjo je v temeljnem pojmovanju vprašanja.

Pribijemo brez nadaljnega sledeča dejstva:

Učiteljstvo ni delalo izjeme od druge inteligence. Vajeno je bilo gledati tudi kulturna in gospodarska vprašanja skozi motna očala strankarsko-političnih ideologij, tudi na tem polju so se duhovi ločili po političnih geslih in kriterijih. Ni se zavedalo, da so še druge sile in druge ideje, ki razgibajo in usmerjajo narodovo življenje. S politično firmo pri izvenšolskem delu si je učiteljstvo dostikrat samo zaprlo pot do mase naroda in ostalo več ali manj osamljeno.

Drugo dejstvo je, da je učiteljstvo svoje sile silno neekonomsko uporabljalo premnogokrat naravnost trosilo pri delu, ki je bilo brez vsake globlje vzgojne ali kulturne vrednosti. Znano je, da trška in malomestna in-

teligenca smatra naravnost kot dolžnost učiteljevo, da jo po raznih društvi zabava. Koliko sil se potroši s prirejanjem raznih veselice, ki z vzgojnega stališča več kvirajo kot koristijo. Naroda tudi pri takih prireditvah navadno blizu ni. Zato pa smo puščali obširna polja najnujnejšega in najvažnejšega kulturnega in gospodarskega dela popolnoma neobdelana. Dosti je bilo tudi učiteljstva, ki je stalo pri vsakem delu ravno zaradi tega ob strani.

Gotovo so bili tudi povsod in vedno posamezni učitelji, ki so si s svojim pozitivnim delom pridobili velik ugled in vpliv med narodom, značilno pa je, da so bili to predvsem oni, ki so se udeleževali na gospodarskem področju kot sadjarji, vrtnarji, zadrugarji, kot praktični svetovalci narodu. Pravilni sklep si lahko iz tega napravi vsak sam.

Nova smer zahteva od nas, da predvsem preobrazimo sebe in se tudi za izvenšolsko delo usposobimo pravič s študijem in spoznavanjem onih zgodovinskih in socialnih činiteljev in sil, ki so gibal vsega razvoja, (temu mora služiti družboslovni študij po samoizobraževalnih krožkih), drugi s poglobljajanjem v življenje naroda, študijem folklorne proučevanjem ekonomskih, socialnih, higienskih njegovih razmer in tretji s strokovno izobrazbo, ki nas usposablja, da mu v gospodarskem oziru lahko praktično pomagamo in svetujemo, zlasti še v zadrugištvu.

Naloga organizacije je, da v tem pravcu organizira pripravo in izobrazbo učiteljstva za delo med narodom.

Doslej je nova smer največ povdarjala potrebo, da se približamo in pomagamo kmetkemu narodu ter se zavestno postavimo v službo njegovih kulturnih in gospodarskih teženj. Govorili smo predvsem o kmetkemu narodu ne radi tega, ker morda smatramo delo med drugimi stanovci kot nevažno, ampak zato, ker je pač masa našega naroda kmetka, najbolj sama sebi prepuščena in smo tu največ zamudili in zagrešili. S tem ni rečeno, da hočemo izvenšolsko delo organizirati samo na deželi med kmetkim življenjem, težišče pa moramo polagati na to delo.

Kakor že osnovna in nadaljevalna šola na kmetih, tako mora tudi izvenšolsko delo služiti dvigu gospodarske produkcije in vzgoji k samopomoči in kolektivnemu delu. Nič ne pomagajo vse deklaracije o ljubezni do domače grude, ako naš kmet vsled neracionalnega gospodarstva, silne konkurence in odvisnosti od prekupcev in tujega kapitala propada. Moderno gospodarstvo brez obzira posega v njegovo življenje in ga upropašča. Vsa vzgoja kmetске mladine mora biti usmerjena v tem pravcu, da bo raz-

umevala pomen solidarnosti in kolektivne samopomoči. Stara slovanska vas je predstavljala kulturno in gospodarsko zajednico (občestvo). Zemlja je bila skupna last, skupno delo, skupne skrbi, skupno veselje je družilo vaško prebivalstvo. Tako je nastala neka skupna miselnost, skupen etos. Na gospodarski osnovi se je razvila nekaka kulturna zajednica.

Z naravnim gospodarstvom, ki se je moralo umakniti denarnemu, je propadlo tudi kmetko občestvo. Iz ene odvisnosti je prišel kmet v drugo. Tuj kapital ga je zaslužil. Začel se je tudi razkroj kulturne zajednice. Ako hočemo ohraniti, kar je v kmetki kulturi zdravega, ako hočemo, da beseda o kmetkemu etosu ne postane fraza, moramo kmetki stan rešiti gospodarske propasti. Le na zadrugišni osnovi je to mogoče. Kar je bila nekdanja skupna zemljiška last, mora danes postati zadruga. Tako se bo na osnovi nove gospodarske zajednice lahko zopet razvila na naši vasi, v naši kmetki občini prava kmetka kulturna zajednica.

Kar je naš kmetki narod iz sebe ustvaril trajnega in pristnega v domači umetnosti, obrti, običajih in šegah, bomo potem ne govali in skušali ohraniti. Revidirali bomo svoje nazore o tem, kar imenujemo napredek, progres. Brez gospodarske osamosvojitve našega kmeta pa je tudi vse vzgojno delo za ohranitev in poglobitev kmetkega etosa brezuspešno.

Zato je v okrožnici pov. UJU tudi povdarjena prednost gospodarskega dela pred drugim. Važno pa je tudi vzgojno delo na naši mladini, ki vzgaja v njej one vrline in sposobnosti, da bo razumela in z uspehom vršila svoje naloge v vaški zajednici.

Tu ima torej učiteljstvo široko vsem skupno polje hvalečnega udejstvovanja izvenšolskega dela, zlasti v področju kmetijske nadaljevalnega in gospodinjkega šolstva, drugo kot specialnih nalog učitelje.

Na skupščini v Celju leta 1926. smo zarezali močne plodne brazde v naše skupne stanovske pravce in ustvarili bazo za skupno stanovsko delo; na skupščini v Kranju leta 1927. smo zarezali močne plodne brazde v naše skupne organizacijske pravce; reformo društev, krožkov, tiska, samoizobraževalnega dela, ter v skupne pravce šolstva: šolsko upravno reformo, reformo delovne šole, pravo za kmetko delovno šolo, kmetijsko nadaljevalno šolstvo ter gospodinjstvo: nadaljevalno šolstvo in tečajer; za prihodnjo pokrajinsko skupščino pripravimo tla v zmislu okrožnice pri vseh sreskih društvi UJU in v krožkih da zarezemo močne plodne brazde v skupno sistematično izvenšolsko delo učiteljstva.

Državno uradništvo za svoje pravice in zvišanje prejemkov.

Seja Činovniškega Saveza v Beogradu. — Priprave za sejo v Ljubljani in Zagrebu. — Predlog za ustanovitev sindikalne organizacije državnih uslužbencev. — Solidarnost z železničarji. — Zahteve Činovniškega Saveza.

Zveza državnih nameščencev za Slovenijo je sklicala dne 24. januarja sejo, na kateri je od 8. ure do polnoči razpravljala o položaju in predlogih, ki jih bo stavila na plenarni seji Čin. Saveza v Beogradu. Vse strokovne organizacije so se zedinile glede zahtev, ki jih stavijo Savezu. Delegati Zveze so odpotovali dne 26. januarja v Beograd.

Iz Zagreba je došel v Beograd delegat prof. Jiroušek, ki bo stopil v imenu državnih uradnikov in ročnih delavcev Hrvatske v stik z glavnim Savezom državnih uradnikov. Državno uradništvo na Hrvatskem je sploh pokazalo mnogo agilnosti v obrambi svojih pravic. Vršilo se je več konferenc, na katerih je 39 organizacij državnih uradnikov izjavilo, da se brezpogojno solidarizirajo z vsako akcijo, ki gre za tem, da se prepreči vsak napad na interese državnega uradništva.

Istočasno so zborovali v Zagrebu delegati Udruženja jugoslovenskih železničarjev in brodarjev. Te konference so se udeležili tudi delegati vseh uradniških in delavskih organizacij, ki so izjavili, da so solidarni v borbi proti gospodarskemu uničevanju državnega uradništva.

V debato so posegli zastopniki vseh uradniških organizacij, ki so v imenu svojih organizacij izjavili, da odobravajo vsako akcijo za zboljšanje obupnega položaja državnih uradnikov. Končno je bil izvoljen ožji akcijski odbor, v katerem so zastopani Savez javnih nameščencev, Udruženje železničarjev, Savez poštarjev, sekcija manualnih delavcev in Udruženje jugoslovenskih železničarjev in brodarjev. Akcijski odbor bo imel redne seje.

Dne 28. januarja t. l. se je vršila plenarna seja glavnega uradniškega Saveza v Beogradu. Seje so se udeležili delegatje iz cele države.

Uvodoma je podal predsednik dr. Jovanović obširno poročilo o delu centralne uprave ter povdarjal, da je splošni in finančni položaj v državi tako slab, da se je vsa akcija uradniškega Saveza morala omejiti samo na obrambo tega, kar že imamo. Proračun je sestavljen s tendenco redukcij in je to načelo v polnem obsegu prodrlo. Obširno je poročal o izplačilu uradniških razlik ter povdarjal, da se bo morala šele v bodoče usmeriti akcija Saveza za izboljšanje materialnega položaja državnih nameščencev. Končno je povdarjal potrebo, da stopi jugoslovanski uradniški Savez v mednarodni uradniški Savez, ker parekujejo to ne samo stanovski, marveč tudi nacionalni interesi.

Zveza državnih nameščencev za Slovenijo sta zastopala gg. Paternoster in Stegenšek. Med drugimi je bil stavljen predlog o ustanovitvi sindikalne organizacije državnih uslužbencev. Zanj se je zlasti zavzemal delegat zagrebških državnih uslužbencev Jiroušek. Slovenski delegat g. Paternoster je govoril o ukrepih proti nameri vlade, znižati uradniške draginske doklade ter je prečital tozadevno resolucijo državnih uslužbencev v Sloveniji.

Delegat g. Stegenšek je poročal o stališču državnih nameščencev v Sloveniji, da za nobeno ceno ne odstopijo od svojih zahtev in ne dovolijo zmanjšanja draginskih doklad. Opozarjal je na veliko razliko, ki ob-

V ponedeljek 6. febr. 1928 ob 8. uri zvečer je v Ljubljani koncert pevskega zbora učiteljstva UJU v Unionski dvorani.

stoja med civilnimi in vojaškimi državnimi uslužbenci.

Na seji se je razpravljalo tudi o zahtevah uradnikov iz Južne Srbije. Obširna debata se je vršila o pokojninskem fondu državnih uslužbencev. Govorniki so naglašali težak položaj državnih uradnikov in sistematično prizadevanje vlade, da se ta položaj še poslabša. Obenem z neznošnim obdavčenjem državnih uradnikov jim je odvzela vlada še nad eno tretjino plače, dočim indeks življenjskih potrebščin narašča in dočim so druge napredne države zvišale svojim uradnikom plače. Sedaj namerava vlada znižati uradniške plače še za 10% obenem pa preti uradništvu nov hud udarec s tem, da bo prenehala stanovanjska zaščita. Povdarjali so potrebo uporabi v obrambo pravic najprej vsa zakonita sredstva in šele če ta ne bodo zalegla, so pripravljene državni uradniki na pasivno rezistenco ali stavko.

Glavni tajnik Saveza Gjorgjevič je izjavil, da organizacija Saveza še vedno ne funkcijonira kakor bi bilo želeli. Izjemo tvori samo pokrajinska zveza v Sloveniji, ki je izbro organizirana. Predlagal je, naj se izprameni statut v toliko, da postane glavni Savez centralna strokovna organizacija državnih uslužbencev, ki naj se izpopolni v smislu sindikalnih načel. Pokrajinske zveze naj bi se likvidirale. Proti temu sta nastopila delegata pokrajinske zveze za Slovenijo, radi česar je bil sprejet predlog, naj se vprašanje o reorganizaciji glavnega Saveza državnih

uslužbencev odgodi na pozneje, da bi se na ta način omogočilo, da se obstoječe pokrajinske zveze bodisi okrepe ali pa v praksi pokažejo neupravičenost svojega obstoja.

Po poročilih funkcionarjev je bila sprejeta resolucija, v kateri Savez protestira:

1. proti vsakemu poskusu znižanja uradniških prejemkov, ki so že danes pod najskrajnejšim minimom;
2. zahteva, da se z novim davčnim zakonikom ne povišajo davčna bremena državnih nameščencev;
3. da se podaljša za državne uradnike stanovanjska zaščita, ker jim grozi sicer katastrofa, v nasprotnem slučaju pa naj se poviša stanarinska doklada tako, da bo odgovarjala faktični najemnini;
4. zahteva, da se vsem uradnikom izplačajo dolžne uradniške razlike;
5. da se vsi upokojeanci izenačijo;
6. da se brišejo v finančnem zakonu vse določbe, ki so na škodo državnega uradništva, zlasti pa naj se črta določba o prepovedi ponovnega sprejetja državnih upokojeencev v državno službo;
7. da se priznajo vsem državnim upokojeencem, tudi onim, ki 1. aprila 1923 še niso bili stari 44 let in imajo manj kakor 15 let službe, enake draginske doklade;
8. da se zniža odstotek prispevka za uradniški pokojninski fond in
9. da se pri reviziji uradniškega zakona upoštevajo uradniški predlogi.

Anketa šolskih upraviteljev poverjenistva UJU iz mariborske oblasti.

Iniciativa šolskih upraviteljev za dvig učiteljske izobrazbe in pospešitev samoizobraževalne akcije poverjenistva UJU. — Delo upraviteljev za utrditev organizacije.

(Dne 7. januarja 1928. na III. deški osnovni šoli v Mariboru.)

(Konec.)

Tovariš Jože Pahor je izvajal v daljšem govoru sledeče:

Priča smo in to. Grčar je to še posebej udaril, da se naš stan napada. Se več, napada se učiteljsvo od strani, od katere bi tega najmanj pričakovali, od katere bi celo upravičeno zahtevali obrambe. Nočem raziskovati, ali je učiteljsvo zaslužilo, da si hoče kdo brisati čevlje obeni, poudariti pa moram nekaj, kar je nepobitna resnica. Ako naš stan napada, mora imeti to svoje vzroke. Ti vzroki so v naš samih, v naši nezadostni organiziranosti. Ako bi imeli močno organizacijo, s članstvom, ki ima krepko stanovsko zavest, ki ima zavest skupnih interesov, potem bi tak napad od zunaj ne bili mogoči. Zakaj kdor bi nas hotel napasti, bi vedel, da se bodo klevete razbile na močni organizaciji, ki zna braniti skupnost in poedince. Zato bi svoje napade preje dobro premislili.

Veliko žalostnejše dejstvo pa je, da prihajajo napadi na organizacijo od znotraj, iz vrst učiteljske samega. To dejstvo nam pravi, da razmere v našem stanu še niso zdrave, nam pravi, da se vse učiteljsvo še ne zaveda pomena trdne organizacije in da se pusti izigravati od zunaj proti svojim lastnim koristim.

Naša stanovska organizacija ni od včera, saj obstoji že dolga desetletja. Od časa, ko je osnovna šola prodrla v ljudstvo, od tedaj že živi v učiteljsvu misel, da je treba braniti stanovske gnotne in moralne interese s skupnim nastopom, z združenimi močmi. Toda dasi je naša organizacija že stara, vendar niti danes še ni prežela zavesti skupnih interesov, skupnih teženj poslednjega med nami. Še danes se dobe v naših vrstah ljudje, ki bijejo po organizaciji in se menda ne zavedajo, da bijejo sami sebe. To je slepota, vredna velikega obžalovanja, saj trpimo radi nje le mi sami, naš stan.

Naravno, v organizaciji se mora poedinec podrediti skupni volji, mora podrediti svoje lastne interese skupnim interesom vsega stanu. Brez tega podrejenja ni organizacije. Toda če pomislimo, da so interesi vseh onih med nami, ki morajo živeti od svojega dela, v šoli, ki morajo preživljati s tem delom svoje rodbine, identični, enaki, potem se je lahko podrediti. Vsakdo uvidi sam, da je podreditev nujna, zakaj v družbi je poedinec brez moči, med tem ko pomenjajo strnjene skupine silo. Vsaka, tudi najmanjša organizirana skupina pomenja premoč nad neorganizirano maso. Že v poedinih krajih, kjer je učiteljsvo lokalno strnjeno, pomenja nasproti javnosti faktor, ob katerem se razbijejo zlobni napadi od zunaj.

Zato je največjega pomena za ves stan, ako imamo organizacijo, ki je kakor iz enega samega kova, ena sama nepretržna veriga od zadnjega člana na periferiji pa do eksekutivne v središču. Tega se poverjenistvo živo zaveda in je vse njegovo organizacijsko delo v to usmerjeno. Učiteljsvo določa po svojih delegatih pravice, linijo skupnih interesov, poverjenistvo izvršuje to skupno voljo učiteljsva. Kar dela, dela za to, da se organizacija čim bolj dvigne in ojači. To je edino vodilo poverjenistva. Organizacija pa mi ni in ni nikdar ne bo cilj, ampak zgolj sredstvo. Cilj so stanovske in šolske težnje.

Kakor pa je za jakost organizacije odločilnega pomena stanovska zavest vsakega poedinega člana, tako je silno važna kvaliteta poslednjega med nami. Neobhodno potrebno je, da se dvigne predvsem naš stanovski naraščaj. Izšel je iz volne in povojne šole in je prinesel s seboj grehe vojne in povojne dobe: Tisto mlado učiteljsvo, ki vidi vsebino življenja v plesu, v zabavi, v samem športu, tisto učiteljsvo ne bo stanu dvignilo, temveč ga bo potisnilo navzdol, bo oškodovalo in razvzelo ves stan. To ne bo nesreča le za učiteljsvo, ampak tudi za ljudstvo, med katerim »deluje«. Organizacija se mora proti temu boriti brezobzirno, pa naj rodi ta boj tudi slabo kri. Poverjenistvo hoče, da se rezerve mladil sil med učiteljsvom dvignejo in čim najbolj uporabijo in izrabijo. To je namen samoizobraževalne akcije. Poverjenistvo je šlo z odločnostjo na to dalekosežno delo, s katerim stoji ali pade pomen vsega učiteljskega stanu. Radi te odločnosti se je poverjenistvu očitano forsiranje, da, celo — diktatura. Teh očitkov se poverjenistvo ne boji. Vršil, kar mu je delegacija predpisala, delegacija, ki je najvišja instanca slovenskega učiteljsva. Morate, je dejalo poverjenistvo, morate osnovati krožke, morate pospešiti njih delo, morate obravnavati važna

Pevski zbor UJU učiteljstva.

POMEN NAŠEGA KONCERTA V ZAGREBU.

(M. Bajuk.)

Svoj člančič v »Učit. Tov.« dne 12. jan. sem končal s trditvijo: »Prepričan sem, kmalu bodo dejstva to dokazala, da bo naš zbor svojo nalogo častno rešil ter s tem dvignil ugled našega stanu in dokazal tovarišem, da je njihova podpornina dobro naložen kapital.«

Danes je naš napovedani koncert v Zagrebu za nami in poročila, ki ste jih čitali po vseh mogočih časopisih, so potrdila mojo trditev, moje upanje in moje nade pa so daleč presegle. Da bomo dosegli izrazito pozitiven uspeh, o tem sem bil prepričan, a pričakoval nisem toliko, kolikor so nam priznali. To, kar so nam napisali v spominski knjigi vsi kritiki brez izjeme, to je že daleč nad povprečnim pozitivnim uspehom, to je povzdignjeno v visoke superlative. Torej s tem sem za svojo zadnjo trditev predobro krit.

Sedaj se mi pa vsiljuje vprašanje: Kakšnega pomena je pravzaprav ta naš uspeh za nas?

Moravski učitelj! Kdo te ne pozna na vsem glasbenem kulturnem svetu? Kdo te ne spoštuje in se ne klanja tvoji umetnosti? Poneseš si slavo svojega naroda in svoje domovine širom sveta. Beseda »moravski učitelj« skoroda ni pojem učitelja, ki se trudi z mladino, ki širi med svojim narodom prosveto, ta pojem nam budi v duši samo moža, ki nosi s svojo lepo pesmijo čast in sloves svoje domovine po vsem svetu in služi slehernemu pevcu za vzor, budi nam pojem reproductivnega umetnika prvovrstne svetovne slave.

In ti, slovenski učitelj in slovenska učiteljica ki si prvič krenila s svojo pesmijo čez mejo ozke domovine, po kaj si šla z doma? Ali se zavedaš, tovariš, da si nosil s seboj čast svojega stanu, čast svojega naroda in svoje slovenske pesmi? Ali si se zavedal, ko si se drznil poleteti z doma, da lahko osramotiš in ponižaš sebe, svoje tovariše, svojo domovino in svojo pesem? Zavedal si se ker si zrel, ker si se za ta korak z največjo rigoroznostjo pripravil, ker si pretehtal svojo moč in našel, da si dorasel, da si jak.

In rešil si nalogo nad vse pričakovanje. Danes govori o tebi tovariš v Zagrebu s priznanim spoštovanjem, danes še ni uvelo cvetje, ki si ga prinesel domovini, še danes zveni po Zagrebu prelepa naša pesem, ki ste jo zapeli iz številnih grl zlito v jasni bron, da so vas brez pridržka vsi občudovali.

Ni še zašla v zgodovino doba, ko si slovenski učitelj tlačanil brez pravice do stanovske časti in samozvesti. Danes si proslaviš sebe in svoj stan tako kot bi ga izlepa ne mogel proslaviti s čim drugim. Danes se sme dvigniti tvoja glava ponosno med prve kulturne delavce, ker vršiš svojo prosvetno nalogo od najneznatnejše črke v vaški šoli do najvišje umetnosti v koncertni dvorani.

Naša pesem je odmevala že tudi prej po Zagrebu, a nje odmev je kmalu zamrl. Ti pa si jo ogrel z ognjem, ki ga more netiti samo z najčistejšim idealizmom prežeta duša, pa si jo nesel tja in zadonela je, in ogrela je, da noče več iz srca in ne več iz duše.

Tovariši, ki gledate od strani, majete nezaupno z glavami, godrnjate, ko štejete svoj prispevek! — ali verujete v ta uspeh? Ali čutite, da so Vam spletli ti pijonirje nevenljivo čast? Vsevpred so občudovali disciplino, inteligenco, prožnost zbora, občudovali žrtve, neverjetno majali z glavami, ko smo jim pravili o organizaciji, o vajah itd. Niso bili redki, ki so nas stavili v vrsto z moravskimi učitelji. Toda to je bil naš prvi umetniški zalet, prvi naš program, naš tuden, smem reči, med grmenjem in šviganjem strel, ko so se skoro majali tečajji. Pa preizkusili smo svojo voljo, svojo moč in svoje umetniške potence.

Uspeli smo nad vse pričakovanje. To je eminenten umetniški pomen našega koncerta.

Spočeli smo misel zbora v edinosti in slogi. Prestali v slogi vse viharje od zunaj in od znotraj. Ta koncert bo, o tem sem prepričan, pomiril viharje, ki so se pojavljali v Kranju in drugod. Upam, da bomo odsej brez izjeme edini pri — blagajni. To bo organizatorični gospodarski pomen koncerta.

Ko smo bili v Zagrebu, so nas sprejeli v lepi bratski slogi zastopniki učiteljstva brez razlike strank. Tudi najbolj kritično oko ne bi bilo moglo zapaziti ves čas drugega kakor iskrene tovariše. Osebo mi je neka tovarišica izjavila, da smo položili temeljni kamen, na katerem se bodo zblížili in združili vsi tovariši, ki so sedaj razcepljeni.

To naj bo, dal Bog, tretji misijonski uspeh!

Ko me je izpraševal veleugledni gospod, višji funkcionar v Zagrebu o organizaciji zbora, o vajah itd. ni mogel verjeti mojim pojasnilmom, sta pristopila dva tovariša in skoro zapriseгла v svetem navdušenju, da bodo storili vse, da si tudi oni osnujejo po našem zgledu svoj zbor.

To je važen kulturni pomen koncerta. Dal Bog, da bi se ta njuna obljuba in naša vroča želja kmalu izpolnila!

Ali ni to dovolj za prvi mah, — Naj mi nihče ne šteje v zlo, če sem moral kršiti s temi vrsticami lepo skromnost. Imam tehtne razloge, da to registriram in povem onim, ki jih zanima.

—pev. Pevci in pevke. Pričetek pevskega tečaja je v nedeljo, dne 5. februarja ob 10. uri v Glasbeni Matici. Navzočnost je za vsakogar sveta dolžnost.

Odbor.

Splošne vesti.

PROGRAM ZA II. IZOBRAŽEVALNI TEČAJ UJU POVERJENISTVA LJUBLJANA.

Poverjenistvo objavlja glasom sklepa VII. pokrajinske skupščine v Kranju naslednji program za II. izobraževalni tečaj:

1. Iz zgodovine Slovencev v 19. in 20. stoletju:
 - a) Gospodarski in politični razvoj.
 - b) Razvoj znanstva in šolstva.
 - c) Razvoj umetnosti.
2. Žena v zgodovinskem razvoju, s posebnim ozirom na Slovenijo.
3. Delovna šola.
4. Nadaljevalno šolstvo.
5. Izvenšolsko delo učiteljstva.

Objavljamo ta program že sedaj, čeprav nas loči do II. tečaja še dobrih pet mesecev, da imajo vsi udeleženci možnost pripraviti se temeljito na razpravne teme ter prispevati tako k poglobitvi in vsestranski pojasnitvi teh važnih problemov. Kraj, čas in vse druge podrobnosti se bodo naznanili pravočasno, vsekakor najpozneje do konca maja.

Poverjenistvo UJU Ljubljana.

— Tovarišem in tovarišicam v vednost. Pevski zbor UJU je dobil od tovarišev iz dežele že več prošelj, naj bi priredil koncert, ki se bo vršil 6. februarja v Unionu, že 4. februarja. To je popolnoma nemogoče! Koncertni dan za Ljubljano je ponedeljek in bi zbor imel v soboto veliko manjši obisk. To variši, veseli nas, da hočete prisostvovati koncertu. Prosimo vse, da upazujete tehten vzrok in če Vam je le mogoče, pohitite 6. februarja na koncert. Uspeh pevskega zbora je uspeh nas vseh, saj ga je celokupno slovensko učiteljsvo vzelo na svoje rame.

Odbor.

— Pevski zbor UJU priredi 6. februarja ob 20. uri vokalni koncert v veliki dvorani hotela Union. Na programu so moderne skladbe: Adamiča, Lajovica, Ravnika in Škrjanca. — Tovariši in tovarišice pohitite na koncert.

— Važno za učitelje in učiteljice! Izšlo je v založbi Goričar & Leskovšek, Celje, Ivo Jančič Risanje za 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. šolsko leto. Izdelanih je jasno in okusno okoli 60 učnih slik za vsako šolsko leto k njim pa so posebej narisane še tehniško-metodiška navodila za razvijanje risb, po kojih bo tudi najslabši risar z lahkoto poučeval risanje in dosegel risbe. Vsebina dela je tako bogata, okusno izbrana, praktično uporabna, metodiško urejena, jasno in nazorno podana, da delo do danes nima para in da noben učitelj(ica), ne bode hotel poučevati brez njega, kakor hitro ga spozna. Risanje vsebuje tudi najpopolnejše učne načrte za vsako šolsko leto, kakor tudi navodila in primere za ročna dela ter barvanje. S prvo Jančičevo knjigo se to delo ne more niti primerjati, njega smotrenost, lepoto in praktično vrednost bo znal preceniti le oni, ki ga bode videl in pričel uporabljati. Vsak zaveden učitelj(ica) ki mu je na srečo napredek in vzgoja naroda, pa tudi lastno izpopolnjevanje in udobnost, si bo Risanje naročil.

— Zbirko nagačenih živali (ptic in četrtonožcev), kač v spiritu, hroščev in metuljev, mineralij, proda šolski nadzornik V. Pulkon na Gorici, pošta Mozirje. Ker obsega zbirka ptic več istovrstnih in takih obsegov, parjev, ki spadajo v isto družino živali se lahko priredijo primerne manjše skupine. Cena po dogovoru. Imam tudi dve ebonitni plošči v premeru 45 cm za napravo Wimshurstovega električnega stroja.

— Akcijski odbor za Zupančičevo slavo se zahvaljuje vsem gostom ter domačim obilstvom, korporacijam, društvom in posameznikom za izkazano naklonjenost in pozornost. Ko bo vsa akcija končana, bo pozval one, ki so podpisali oklic za slovenske občine, na sestanek, kjer jim bo predložil obračun in prosil razrešitve od obveznosti.

— Konec moje zadeve. Uvrstile so se krivice, kdo bi jih našteval! Štirinajst dolgih let sem čakala na stalno učno mesto v domačem kraju; upala in mislila s hlapcem Jernejem: »Ne bom prosil postelje, ki sem jo sam postal, ne bom beračil kruha, ki sem ga sam pridelal in vmesil! Leget bom na posteljo in ne bom nič vprašal, posegal bom po kruhu, nič ne bom prosil! To je postava in pravica! Ne gre za miloščino in za ubogaj me za pravico gre! Trdna je bila moja vera, da slednjič vendar dobim stalnost v rodnem kraju, uprava pa si je postavila čl. 71. in imenovala drugo učno mesto. V živo me je zadela nova krivica in odšla sem v mesto, da bi našla pravico. Od Ane in Kajfe do Pilata sem romala, tudi do najvišjega bi šla, a uradna ura je odbila, kako bi se upala potem prestopiti prag! Nekateri so podprli moje misli in bili pripravljeni popraviti, kar je bilo napačnega, drugi so se na vse načine trudili, da bi mi mogli dokazati, da je vse po pravici! Še bolj pobita sem se vrnila iz mesta. Na mizi je ležala knjižica »Hlapec Jernej in njegova pravica« in prav na oni strani odprta, ko stoji napisano: »Gostačev je rekel Jerneju: »Jernej ne prerekaš se o krivici in pravici, ne o postavah in božjih zapovedih; tudi jaz sem se prerekal, pa zdaj nimam ne doma ne človeka!« — »Pa zdaj nimam ne doma ne človeka« mi brni po ušesih! — Albina Malavasič.

— Opozarjamo tovarišice(ice) na inserat lekarne BAHOVEC, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovarišice in tovariši ozirajo pri nakupu in naročilih na tvrdke, ki inserirajo v »Učiteljskem Tovarišu«.

naša vprašanja v njih! Toda dostavilo je: če hočete ohraniti sami sebi ono besedo v javnosti, ki jo reklamirate, če hočete stanu zagurati pomen, ki mu gre, če hočete, da se ne bodo poigravali z učiteljsvom, kakor smo doživljali skozi dolga desetletja. To pa ni diktatura, ampak je le naš skupni stanovski interes. Mislim, da se tega interesa polno zaveda vsak izmed nas, zato prosim v imenu OJO, naj bi posebno tovariši upravitelji storili, kar je v korist nas vseh, naj bi to delo podprli s svojo avtoriteto posebno tedaj, ko naše mlado učiteljsvo ne uvideva dovolj, da mora samo sebe oblikovati, da mora pomnožiti svoje znanje, ako hoče kdaj kot polnovredno zavzeti mesta odstopajočih mož, organizatorjev v stanu in vplivnih delavcev v javnosti.

Delo v krožkih bo našo organizacijo poživilo ne le idejno, ampak tudi tovariško. Okrepilo bo one vezi, ki so med nami tako potrebne, če hočemo nastopiti tudi na zunan kot ena edina falanga. Učiteljsvo ima plemenito mislijo in se ji ni nikdar odrevalo. Toda ako jo hoče vršiti smotreno in uspešno, mora zgraditi najprej svojo notranjost, svojo stanovsko organizacijo.

Ko se bo to zgodilo, ne bodo več padali neupravičeni udarci po nas. A če bi padli, jih bo znala krepka organizacija tako odbiti, kakor jih lahko odbije tritisoč kulturnih delavcev slovenskih.

Po kratki debati zaključil tovariš poverjenik Andrej Skulj ob pol 15. uri lepo uspešno anketo ter želi odseku obilo uspeha v prid šole in učiteljsva.

Zimski sport

Zimske ture so najlepši užitek, če si preskrbiš s specialnimi goljerji ali smučkami čevlji tvrdke J. BRAJER, Ljubljana, Breg 1.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslušajte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

IV. SCHUMI — LJUBLJANA

Trgovina s kurivom. Vodstvo za preskrbo drv in premoga.

Telefon št. 2951 Dolenjska cesta Telefon št. 2951 Javnim nameščencem na desetmesečne obroke.

TVRDKA F. IN I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

priporoča cenj. učiteljsvu perilo za gospe in dame, lastnega izdelka, vseh vrst damsko in otroško konfekcijo, razno manufakturno blago za obleke in perilo, trikotažo, pletenine in druge modne predmete. Pri večjem nakupu olajšani plačilni pogoji!

Nogavice, rokavice, pletenine, bluze, kravate itd. po najnižjih cenah vedno v največji izbiri F. M. Rozman, Ljubljana, Židovska 7.

Največja izbira krasnih bluz in otroških oblek KRIŠTOFIČ - BUČAR, LJUBLJANA, Stari trg.

Tvrdba „MELA“
D. Z. O. Z.
SPECIJALNA TRGOVINA
VSEH VRST KRAVAT
LJUBLJANA, Dunajska c. 9

stoja med civilnimi in vojaškimi državnimi uslužbenci.

Na seji se je razpravljalo tudi o zahtevah uradnikov iz Južne Srbije. Obširna debata se je vršila o pokojninskem fondu državnih uslužbencev. Govorniki so naglašali težak položaj državnih uradnikov in sistematično prizadevanje vlade, da se ta položaj še poslabša. Obenem z neznošnim obdavčenjem državnih uradnikov jim je odvzela vlada še nad eno tretjino plače, dočim indeks življenjskih potrebščin narašča in dočim so druge napredne države zvišale svojim uradnikom plače. Sedaj namerava vlada znižati uradniške plače še za 10% obenem pa preti uradništvu nov hud udarec s tem, da bo prenehala stanovanjska zaščita. Povdarjali so potrebo uporabi v obrambo pravic najprej vsa zakonita sredstva in šele če ta ne bodo zalegla, so pripravljene državni uradniki na pasivno rezistenco ali stavko.

Glavni tajnik Saveza Gjorgjevič je izjavil, da organizacija Saveza še vedno ne funkcijonira kakor bi bilo želeli. Izjemo tvori samo pokrajinska zveza v Sloveniji, ki je izbro organizirana. Predlagal je, naj se izprameni statut v toliko, da postane glavni Savez centralna strokovna organizacija državnih uslužbencev, ki naj se izpopolni v smislu sindikalnih načel. Pokrajinske zveze naj bi se likvidirale. Proti temu sta nastopila delegata pokrajinske zveze za Slovenijo, radi česar je bil sprejet predlog, naj se vprašanje o reorganizaciji glavnega Saveza državnih

uslužbencev odgodi na pozneje, da bi se na ta način omogočilo, da se obstoječe pokrajinske zveze bodisi okrepe ali pa v praksi pokažejo neupravičenost svojega obstoja.

Po poročilih funkcionarjev je bila sprejeta resolucija, v kateri Savez protestira:

1. proti vsakemu poskusu znižanja uradniških prejemkov, ki so že danes pod najskrajnejšim minimom;
2. zahteva, da se z novim davčnim zakonikom ne povišajo davčna bremena državnih nameščencev;
3. da se podaljša za državne uradnike stanovanjska zaščita, ker jim grozi sicer katastrofa, v nasprotnem slučaju pa naj se poviša stanarinska doklada tako, da bo odgovarjala faktični najemnini;
4. zahteva, da se vsem uradnikom izplačajo dolžne uradniške razlike;
5. da se vsi upokojeanci izenačijo;
6. da se brišejo v finančnem zakonu vse določbe, ki so na škodo državnega uradništva, zlasti pa naj se črta določba o prepovedi ponovnega sprejetja državnih upokojeencev v državno službo;
7. da se priznajo vsem državnim upokojeencem, tudi onim, ki 1. aprila 1923 še niso bili stari 44 let in imajo manj kakor 15 let službe, enake draginske doklade;
8. da se zniža odstotek prispevka za uradniški pokojninski fond in
9. da se pri reviziji uradniškega zakona upoštevajo uradniški predlogi.

Anketa šolskih upraviteljev poverjenistva UJU iz mariborske oblasti.

Iniciativa šolskih upraviteljev za dvig učiteljske izobrazbe in pospešitev samoizobraževalne akcije poverjenistva UJU. — Delo upraviteljev za utrditev organizacije.

(Dne 7. januarja 1928. na III. deški osnovni šoli v Mariboru.)

(Konec.)

Tovariš Jože Pahor je izvajal v daljšem govoru sledeče:

Priča smo in tov. Grčar je to še posebej poudaril, da se naš stan napada. Se več, napada se učiteljsvo od strani, od katere bi tega najmanj pričakovali, od katere bi celo upravičeno zahtevali obrambe. Nočem raziskovati, ali je učiteljsvo zaslužilo, da si hoče kdo brisati čevlje obeni, poudariti pa moram nekaj, kar je nepobitna resnica. Ako naš stan napadajo, mora imeti to svoje vzroke. Ti vzroki so v naš samili, v naši nezadostni organiziranosti. Ako bi imeli močno organizacijo, s članstvom, ki ima krepko stanovsko zavest, ki ima zavest skupnih interesov, potem bi tak napad od zunaj ne bili mogoči. Zakaj kdor bi nas hotel napasti, bi vedel, da se bodo klevete razbile na močni organizaciji, ki zna braniti skupnost in poedince. Zato bi svoje napade preje dobro premislili.

Veliko žalostnejše dejstvo pa je, da prihajajo napadi na organizacijo od znotraj, iz vrst učiteljske samega. To dejstvo nam pravi, da razmere v našem stanu še niso zdrave, nam pravi, da se vse učiteljsvo še ne zaveda pomena trdne organizacije in da se pusti izigravati od zunaj proti svojim lastnim koristim.

Naša stanovska organizacija ni od včera, saj obstoji že dolga desetletja. Od časa, ko je osnovna šola prodrla v ljudstvo, od tedaj že živi v učiteljsvu misel, da je treba braniti stanovske gnotne in moralne interese s skupnim nastopom, z združenimi močmi. Toda dasi je naša organizacija že stara, vendar niti danes še ni prežela zavesti skupnih interesov, skupnih teženj poslednjega med nami. Še danes se dobe v naših vrstah ljudje, ki bijejo po organizaciji in se menda ne zavedajo, da bijejo sami sebe. To je slepota, vredna velikega obžalovanja, saj trpimo radi nje le mi sami, naš stan.

Naravno, v organizaciji se mora poedinec podrediti skupni volji, mora podrediti svoje lastne interese skupnim interesom vsega stanu. Brez tega podrejenja ni organizacije. Toda če pomislimo, da so interesi vseh onih med nami, ki morajo živeti od svojega dela, v šoli, ki morajo preživljati s tem delom svoje rodbine, identični, enaki, potem se je lahko podrediti. Vsakdo uvidi sam, da je podreditev nujna, zakaj v družbi je poedinec brez moči, med tem ko pomenjajo strnjene skupine silo. Vsaka, tudi najmanjša organizirana skupina pomenja premoč nad neorganizirano maso. Že v poedinih krajih, kjer je učiteljsvo lokalno strnjeno, pomenja nasproti javnosti faktor, ob katerem se razbijejo zlobni napadi od zunaj.

Zato je največjega pomena za ves stan, ako imamo organizacijo, ki je kakor iz enega samega kova, ena sama nepretržna veriga od zadnjega člana na periferiji pa do eksekutivne v središču. Tega se poverjenistvo živo zaveda in je vse njegovo organizacijsko delo v to usmerjeno. Učiteljsvo določa po svojih delegatih pravice, linijo skupnih interesov, poverjenistvo izvršuje to skupno voljo učiteljsva. Kar dela, dela za to, da se organizacija čim bolj dvigne in ojači. To je edino vodilo poverjenistva. Organizacija pa mi ni in mi nikdar ne bo cilj, ampak zgolj sredstvo. Cilj so stanovske in šolske težnje.

Kakor pa je za jakost organizacije odločilnega pomena stanovska zavest vsakega poedinega člana, tako je silno važna kvaliteta poslednjega med nami. Neobhodno potrebno je, da se dvigne predvsem naš stanovski naraščaj. Izšel je iz volne in povojne šole in je prinesel s seboj grehe vojne in povojne dobe: Tisto mlado učiteljsvo, ki vidi vsebino življenja v plesu, v zabavah, v samem športu, tisto učiteljsvo ne bo stanu dvignilo, temveč ga bo potisnilo navzdol, bo oškodovalo in razvnelo ves stan. To ne bo nesreča le za učiteljsvo, ampak tudi za ljudstvo, med katerim »deluje«. Organizacija se mora proti temu boriti brezobzirno, pa naj rodi ta boj tudi slabo kri. Poverjenistvo hoče, da se rezerve mladil sil med učiteljsvom dvignejo in čim najbolj uporabijo in izrabijo. To je namen samoizobraževalne akcije. Poverjenistvo je šlo z odločnostjo na to dalekosežno delo, s katerim stoji ali pade pomen vsega učiteljskega stanu. Radi te odločnosti se je poverjenistvu očitano forsiranje, da, celo — diktatura. Teh očitkov se poverjenistvo ne boji. Vršil, kar mu je delegacija predpisala, delegacija, ki je najvišja instanca slovenskega učiteljsva. Morate, je dejalo poverjenistvo, morate osnovati krožke, morate pospešiti njih delo, morate obravnavati važna

Pevski zbor UJU učiteljstva.

POMEN NAŠEGA KONCERTA V ZAGREBU.

(M. Bajuk.)

Svoj člančič v »Učit. Tov.« dne 12. jan. sem končal s trditvijo: »Prepričan sem, kmalu bodo dejstva to dokazala, da bo naš zbor svojo nalogo častno rešil ter s tem dvignil ugled našega stanu in dokazal tovarišem, da je njihova podpornina dobro naložen kapital.«

Danes je naš napovedani koncert v Zagrebu za nami in poročila, ki ste jih čitali po vseh mogočih časopisih, so potrdila mojo trditev, moje upanje in moje nade pa so daleč presegle. Da bomo dosegli izrazito pozitivni uspeh, o tem sem bil prepričan, a pričakoval nisem toliko, kolikor so nam priznali. To, kar so nam napisali v spominski knjigi vsi kritiki brez izjeme, to je že daleč nad povprečnim pozitivnim uspehom, to je povzdignjeno v visoke superlative. Torej s tem sem za svojo zadnjo trditev predobro krit.

Sedaj se mi pa vsiljuje vprašanje: Kakšnega pomena je pravzaprav ta naš uspeh za nas?

Moravski učitelj! Kdo te ne pozna na vsem glasbenem kulturnem svetu? Kdo te ne spoštuje in se ne klanja tvoji umetnosti? Poneseš si slavo svojega naroda in svoje domovine širom sveta. Beseda »moravski učitelj« skoroda ni pojem učitelja, ki se trudi z mladino, ki širi med svojim narodom prosveto, ta pojem nam budi v duši samo moža, ki nosi s svojo lepo pesmijo čast in sloves svoje domovine po vsem svetu in služi slehernemu pevcu za vzor, budi nam pojem reproductivnega umetnika prvovrstne svetovne slave.

In ti, slovenski učitelj in slovenska učiteljica ki si prvič krenila s svojo pesmijo čez mejo ozke domovine, po kaj si šla z doma? Ali se zavedaš, tovariš, da si nosil s seboj čast svojega stanu, čast svojega naroda in svoje slovenske pesmi? Ali si se zavedal, ko si se drznil poleteti z doma, da lahko osramotiš in ponižaš sebe, svoje tovariše, svojo domovino in svojo pesem? Zavedal si se ker si zrel, ker si se za ta korak z največjo rigoroznostjo pripravil, ker si pretehtal svojo moč in našel, da si dorasel, da si jak.

In rešil si nalogo nad vse pričakovanje. Danes govori o tebi tovariš v Zagrebu s priznanim spoštovanjem, danes še ni uvelo cvetje, ki si ga prinesel domovini, še danes zveni po Zagrebu prelepa naša pesem, ki ste jo zapeli iz številnih grl zlitro v jasni bron, da so vas brez pridržka vsi občudovali.

Ni še zašla v zgodovino doba, ko si slovenski učitelj tlačanil brez pravice do stanovske časti in samozvesti. Danes si proslaviš sebe in svoj stan tako kot bi ga izlepa ne mogel proslaviti s čim drugim. Danes se sme dvigniti tvoja glava ponosno med prve kulturne delavce, ker vršiš svojo prosvetno nalogo od najneznatnejše črke v vaški šoli do najvišje umetnosti v koncertni dvorani.

Naša pesem je odmevala že tudi prej po Zagrebu, a nje odmev je kmalu zamrl. Ti pa si jo ogrel z ognjem, ki ga more netiti samo z najčistejšim idealizmom prežeta duša, pa si jo nesel tja in zadonela je, in ogrela je, da noče več iz srca in ne več iz duše.

Tovariši, ki gledate od strani, majete nezaupno z glavami, godrnjate, ko štejete svoj prispevek! — ali verujete v ta uspeh? Ali čutite, da so Vam spletli ti pijonirje nevenljivo čast? Vsevpred so občudovali disciplino, inteligenco, prožnost zbora, občudovali žrtve, neverjetno majali z glavami, ko smo jim pravili o organizaciji, o vajah itd. Niso bili redki, ki so nas stavili v vrsto z moravskimi učitelji. Toda to je bil naš prvi umetniški zalet, prvi naš program, naš tuden, smem reči, med grmenjem in šviganjem strel, ko so se skoro majali tečajji. Pa preizkusili smo svojo voljo, svojo moč in svoje umetniške potence.

Uspeli smo nad vse pričakovanje. To je eminenten umetniški pomen našega koncerta.

Spočeli smo misel zbora v edinosti in slogi. Prestali v slogi vse viharje od zunaj in od znotraj. Ta koncert bo, o tem sem prepričan, pomiril viharje, ki so se pojavljali v Kranju in drugod. Upam, da bomo odsej brez izjeme edini pri — blagajni. To bo organizatorični gospodarski pomen koncerta.

Ko smo bili v Zagrebu, so nas sprejeli v lepi bratski slogi zastopniki učiteljstva brez razlike strank. Tudi najbolj kritično oko ne bi bilo moglo zapaziti ves čas drugega kakor iskrene tovariše. Osebo mi je neka tovarišica izjavila, da smo položili temeljni kamen, na katerem se bodo zblížili in združili vsi tovariši, ki so sedaj razcepljeni.

To naj bo, dal Bog, tretji misijonski uspeh!

Ko me je izpraševal veleugledni gospod, višji funkcionar v Zagrebu o organizaciji zbora, o vajah itd. ni mogel verjeti mojim pojasnilmom, sta pristopila dva tovariša in skoro zapriseгла v svetem navdušenju, da bodo storili vse, da si tudi oni osnujejo po našem zgledu svoj zbor.

To je važen kulturni pomen koncerta. Dal Bog, da bi se ta njuna obljuba in naša vroča želja kmalu izpolnila!

Ali ni to dovolj za prvi mah, — Naj mi nihče ne šteje v zlo, če sem moral kršiti s temi vrsticami lepo skromnost. Imam tehtne razloge, da to registriram in povem onim, ki jih zanima.

—pev. Pevci in pevke. Pričetek pevskega tečaja je v nedeljo, dne 5. februarja ob 10. uri v Glasbeni Matici. Navzočnost je za vsakogar sveta dolžnost.

Odbor.

Splošne vesti.

PROGRAM ZA II. IZOBRAŽEVALNI TEČAJ UJU POVERJENISTVA LJUBLJANA.

Poverjenistvo objavlja glasom sklepa VII. pokrajinske skupščine v Kranju naslednji program za II. izobraževalni tečaj:

1. Iz zgodovine Slovencev v 19. in 20. stoletju:
 - a) Gospodarski in politični razvoj.
 - b) Razvoj znanstva in šolstva.
 - c) Razvoj umetnosti.
2. Žena v zgodovinskem razvoju, s posebnim ozirom na Slovenijo.
3. Delovna šola.
4. Nadaljevalno šolstvo.
5. Izvenšolsko delo učiteljstva.

Objavljamo ta program že sedaj, čeprav nas loči do II. tečaja še dobrih pet mesecev, da imajo vsi udeleženci možnost pripraviti se temeljito na razpravne teme ter prispevati tako k poglobitvi in vsestranski pojasnitvi teh važnih problemov. Kraj, čas in vse druge podrobnosti se bodo naznanili pravočasno, vsekakor najpozneje do konca maja.

Poverjenistvo UJU Ljubljana.

— Tovarišem in tovarišicam v vednost. Pevski zbor UJU je dobil od tovarišev iz dežele že več prošelj, naj bi priredil koncert, ki se bo vršil 6. februarja v Unionu, že 4. februarja. To je popolnoma nemogoče! Koncertni dan za Ljubljano je ponedeljek in bi zbor imel v soboto veliko manjši obisk. To variši, veseli nas, da hočete prisostvovati koncertu. Prosimo vse, da upazujete tehten vzrok in če Vam je le mogoče, pohitite 6. februarja na koncert. Uspeh pevskega zbora je uspeh nas vseh, saj ga je celokupno slovensko učiteljsvo vzelo na svoje rame.

Odbor.

— Pevski zbor UJU priredi 6. februarja ob 20. uri vokalni koncert v veliki dvorani hotela Union. Na programu so moderne skladbe: Adamiča, Lajovica, Ravnika in Škrjanca. — Tovariši in tovarišice pohitite na koncert.

— Važno za učitelje in učiteljice! Izšlo je v založbi Goričar & Leskovšek, Celje, Ivo Jančič Risanje za 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. šolsko leto. Izdelanih je jasno in okusno okoli 60 učnih slik za vsako šolsko leto k njim pa so posebej narisane še tehniško-metodiška navodila za razvijanje risb, po kojih bo tudi najslabši risar z lahkoto poučeval risanje in dosegel risbe. Vsebina dela je tako bogata, okusno izbrana, praktično uporabna, metodiško urejena, jasno in nazorno podana, da delo do danes nima para in da noben učitelj(ica), ne bode hotel poučevati brez njega, kakor hitro ga spozna. Risanje vsebuje tudi najpopolnejše učne načrte za vsako šolsko leto, kakor tudi navodila in primere za ročna dela ter barvanje. S prvo Jančičevo knjigo se to delo ne more niti primerjati, njega smotrenost, lepoto in praktično vrednost bo znal preceniti le oni, ki ga bode videl in pričel uporabljati. Vsak zaveden učitelj(ica) ki mu je na srečo napredek in vzgoja naroda, pa tudi lastno izpopolnjevanje in udobnost, si bo Risanje naročil.

— Zbirko nagačenih živali (ptic in četrtonožcev), kač v spiritu, hroščev in metuljev, mineralij, proda šolski nadzornik V. Pulko na Gorici, pošta Mozirje. Ker obsega zbirka ptic več istovrstnih in takih obsegov, parjev, ki spadajo v isto družino živali se lahko prirede primerne manjše skupine. Če na po dogovor. Imam tudi dve ebonitni plošči v premeru 45 cm za napravo Wimshurstovega električnega stroja.

— Akcijski odbor za Zupančičevo slavo se zahvaljuje vsem gostom ter domačim obilstvom, korporacijam, društvom in posameznikom za izkazano naklonjenost in pozornost. Ko bo vsa akcija končana, bo pozval one, ki so podpisali oklic za slovenske občine, na sestanek, kjer jim bo predložil obračun in prosil razrešitve od obveznosti.

— Konec moje zadeve. Uvrstile so se krivice, kdo bi jih našteval! Štirinajst dolgih let sem čakala na stalno učno mesto v domačem kraju; upala in mislila s hlapcem Jernejem: »Ne bom prosil postelje, ki sem jo sam postal, ne bom beračil kruha, ki sem ga sam pridelal in vmesil! Leget bom na posteljo in ne bom nič vprašal, posegal bom po kruhu, nič ne bom prosil! To je postava in pravica! Ne gre za miloščino in za ubogaj me za pravico gre! Trdna je bila moja vera, da slednjič vendar dobim stalnost v rodnem kraju, uprava pa si je postavila čl. 71. in imenovala drugo učno mesto. V živo me je zadela nova krivica in odšla sem v mesto, da bi našla pravico. Od Ane in Kajfe do Pičlata sem romala, tudi do najvišjega bi šla, a uradna ura je odbila, kako bi se upala potem prestopiti prag! Nekateri so podprli moje misli in bili pripravljeni popraviti, kar je bilo napačnega, drugi so se na vse načine trudili, da bi mi mogli dokazati, da je vse po pravici! Še bolj pobita sem se vrnila iz mesta. Na mizi je ležala knjižica »Hlapec Jernej in njegova pravica« in prav na oni strani odprta, ko stoji napisano: »Gostačev je rekel Jerneju: »Jernej ne prerekaš se o krivici in pravici, ne o postavah in božjih zapovedih; tudi jaz sem se prerekal, pa zdaj nimam ne doma ne človeka!« — »Pa zdaj nimam ne doma ne človeka« mi brni po ušesih! — Albina Malavaišič.

— Opozarjamo tovarišice(ice) na inserat lekarne BAHOVEC, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovarišice in tovariši ozirajo pri nakupu in naročilih na tvrdke, ki inserirajo v »Učiteljskem Tovarišu«.

naša vprašanja v njih! Toda dostavilo je: če hočete ohraniti sami sebi ono besedo v javnosti, ki jo reklamirate, če hočete stanu zagurati pomen, ki mu gre, če hočete, da se ne bodo poigravali z učiteljsvom, kakor smo doživljali skozi dolga desetletja. To pa ni diktatura, ampak je le naš skupni stanovski interes. Mislim, da se tega interesa polno zaveda vsak izmed nas, zato prosim v imenu OJO, naj bi posebno tovariši upravitelji storili, kar je v korist nas vseh, naj bi to delo podprli s svojo avtoriteto posebno tedaj, ko naše mlado učiteljsvo ne uvideva dovolj, da mora samo sebe oblikovati, da mora pomnožiti svoje znanje, ako hoče kdaj kot polnovredno zavzeti mesta odstopajočih mož, organizatorjev v stanu in vplivnih delavcev v javnosti.

Delo v krožkih bo našo organizacijo poživilo ne le idejno, ampak tudi tovariško. Okrepilo bo one vezi, ki so med nami tako potrebne, če hočemo nastopiti tudi na zunan kot ena edina falanga. Učiteljsvo ima plemenito mislijo in se ji ni nikdar odrevalo. Toda ako jo hoče vršiti smotreno in uspešno, mora zgraditi najprej svojo notranjost, svojo stanovsko organizacijo.

Ko se bo to zgodilo, ne bodo več padali neupravičeni udarci po nas. A če bi padli, jih bo znala krepka organizacija tako odbiti, kakor jih lahko odbije tritisoč kulturnih delavcev slovenskih.

Po kratki debati zaključil tovariš poverjenik Andrej Skulj ob pol 15. uri lepo uspešno anketo ter želi odseku obilo uspeha v prid šole in učiteljsva.

Zimski sport

Zimske ture so najlepši užitek, če si preskrbiš s specialnimi golzerji ali smučskimi čevlji tvrdke J. BRAJER, Ljubljana, Breg 1.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslužite se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

IV. SCHUMI — LJUBLJANA

Trgovina s kurivom. Vodstvo za preskrbo drv in premoga.

Telefon št. 2951 Dolenjska cesta Telefon št. 2951 Javnim nameščencem na desetmesečne obroke.

TVRDKA F. IN I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

priporoča cenj. učiteljsvu perilo za gospe in dame, lastnega izdelka, vseh vrst damsko in otroško konfekcijo, razno manufakturno blago za obleke in perilo, trikotarje, pletenine in druge modne predmete. Pri večjem nakupu olajšani plačilni pogoji!

Nogavice, rokavice, pletenine, bluze, kravate itd. po najnižjih cenah vedno v največji izbiri F. M. Rozman, Ljubljana, Židovska 7.

Največja izbira krasnih bluz in otroških oblek KRIŠTOFIČ - BUČAR, LJUBLJANA, Stari trg.

Tvrdka „MELA“
D. Z. O. Z.
SPECIJALNA TRGOVINA
VSEH VRST KRAVAT
LJUBLJANA, Dunajska c. 9

stoja med civilnimi in vojaškimi državnimi uslužbenci.

Na seji se je razpravljalo tudi o zahtevah uradnikov iz Južne Srbije. Obširna debata se je vršila o pokojninskem fondu državnih uslužbencev. Govorniki so naglašali težak položaj državnih uradnikov in sistematično prizadevanje vlade, da se ta položaj še poslabša. Obenem z neznosnim obdavčenjem državnih uradnikov jim je odvzela vlada še nad eno tretjino plače, dočim indeks življenjskih potrebščin narašča in dočim so druge napredne države zvišale svojim uradnikom plače. Sedaj namerava vlada znižati uradniške plače še za 10% obenem pa preti uradništvu nov hud udarec s tem, da bo prenehala stanovanjska zaščita. Povdarjali so potrebo uporabi v obrambo pravic najprej vsa zakonita sredstva in šele če ta ne bodo zalegla, so pripravljene državni uradniki na pasivno rezistenco ali stavko.

Glavni tajnik Saveza Gjorgjevič je izjavil, da organizacija Saveza še vedno ne funkcijonira kakor bi bilo želeli. Izjemo tvori samo pokrajinska zveza v Sloveniji, ki je izbro organizirana. Predlagal je, naj se izprameni statut v toliko, da postane glavni Savez centralna strokovna organizacija državnih uslužbencev, ki naj se izpopolni v smislu sindikalnih načel. Pokrajinske zveze naj bi se likvidirale. Proti temu sta nastopila delegata pokrajinske zveze za Slovenijo, radi česar je bil sprejet predlog, naj se vprašanje o reorganizaciji glavnega Saveza državnih

uslužbencev odgodi na pozneje, da bi se na ta način omogočilo, da se obstoječe pokrajinske zveze bodisi okrepe ali pa v praksi pokažejo neupravičenost svojega obstoja.

Po poročilih funkcionarjev je bila sprejeta resolucija, v kateri Savez protestira:

1. proti vsakemu poskusu znižanja uradniških prejemkov, ki so že danes pod najskrajnejšim minimom;
2. zahteva, da se z novim davčnim zakonikom ne povišajo davčna bremena državnih nameščencev;
3. da se podaljša za državne uradnike stanovanjska zaščita, ker jim grozi sicer katastrofa, v nasprotnem slučaju pa naj se poviša stanarinska doklada tako, da bo odgovarjala faktični najemnini;
4. zahteva, da se vsem uradnikom izplačajo dolžne uradniške razlike;
5. da se vsi upokojeanci izenačijo;
6. da se brišejo v finančnem zakonu vse določbe, ki so na škodo državnega uradništva, zlasti pa naj se črta določba o prepovedi ponovnega sprejetja državnih upokojeencev v državno službo;
7. da se priznajo vsem državnim upokojeencem, tudi onim, ki 1. aprila 1923 še niso bili stari 44 let in imajo manj kakor 15 let službe, enake draginske doklade;
8. da se zniža odstotek prispevka za uradniški pokojninski fond in
9. da se pri reviziji uradniškega zakona upoštevajo uradniški predlogi.

Anketa šolskih upraviteljev poverjenistva UJU iz mariborske oblasti.

Iniciativa šolskih upraviteljev za dvig učiteljske izobrazbe in pospešitev samoizobraževalne akcije poverjenistva UJU. — Delo upraviteljev za utrditev organizacije.

(Dne 7. januarja 1928. na III. deški osnovni šoli v Mariboru.)

(Konec.)

Tovariš Jože Pahor je izvajal v daljšem govoru sledeče:

Priča smo in to. Grčar je to še posebej udaril, da se naš stan napada. Se več, napada se učiteljsvo od strani, od katere bi tega najmanj pričakovali, od katere bi celo upravičeno zahtevali obrambe. Nočem raziskovati, ali je učiteljsvo zaslužilo, da si hoče kdo brisati čevlje obeni, poudariti pa moram nekaj, kar je nepobitna resnica. Ako naš stan napada, mora imeti to svoje vzroke. Ti vzroki so v naš samih, v naši nezadostni organiziranosti. Ako bi imeli močno organizacijo, s članstvom, ki ima krepko stanovsko zavest, ki ima zavest skupnih interesov, potem bi tak napad od zunaj ne bili mogoči. Zakaj kdor bi nas hotel napasti, bi vedel, da se bodo klevete razbile na močni organizaciji, ki zna braniti skupnost in poedince. Zato bi svoje napade preje dobro premislili.

Veliko žalostnejše dejstvo pa je, da prihajajo napadi na organizacijo od znotraj, iz vrst učiteljske samega. To dejstvo nam pravi, da razmere v našem stanu še niso zdrave, nam pravi, da se vse učiteljsvo še ne zaveda pomena trdne organizacije in da se pusti izigravati od zunaj proti svojim lastnim koristim.

Naša stanovska organizacija ni od včera, saj obstoji že dolga desetletja. Od časa, ko je osnovna šola prodrla v ljudstvo, od tedaj že živi v učiteljsvu misel, da je treba braniti stanovske gnotne in moralne interese s skupnim nastopom, z združenimi močmi. Toda dasi je naša organizacija že stara, vendar niti danes še ni prežela zavest skupnih interesov, skupnih teženj poslednjega med nami. Še danes se dobe v naših vrstah ljudje, ki bijejo po organizaciji in se menda ne zavedajo, da bijejo sami sebe. To je slepota, vredna velikega obžalovanja, saj trpimo radi nje le mi sami, naš stan.

Naravno, v organizaciji se mora poedinec podrediti skupni volji, mora podrediti svoje lastne interese skupnim interesom vsega stanu. Brez tega podrejenja ni organizacije. Toda če pomislimo, da so interesi vseh onih med nami, ki morajo živeti od svojega dela, v šoli, ki morajo preživljati s tem delom svoje rodbine, identični, enaki, potem se je lahko podrediti. Vsakdo uvidi sam, da je podreditev nujna, zakaj v družbi je poedinec brez moči, med tem ko pomenjajo strnjene skupine silo. Vsaka, tudi najmanjša organizirana skupina pomenja premoč nad neorganizirano maso. Že v poedinih krajih, kjer je učiteljsvo lokalno strnjeno, pomenja nasproti javnosti faktor, ob katerem se razbijejo zlobni napadi od zunaj.

Zato je največjega pomena za ves stan, ako imamo organizacijo, ki je kakor iz enega samega kova, ena sama nepretržna veriga od zadnjega člana na periferiji pa do eksekutivne v središču. Tega se poverjenistvo živo zaveda in je vse njegovo organizacijsko delo v to usmerjeno. Učiteljsvo določa po svojih delegatih pravice, linijo skupnih interesov, poverjenistvo izvršuje to skupno voljo učiteljsva. Kar dela, dela za to, da se organizacija čim bolj dvigne in ojači. To je edino vodilo poverjenistva. Organizacija pa mi ni in ni nikdar ne bo cilj, ampak zgolj sredstvo. Cilj so stanovske in šolske težnje.

Kakor pa je za jakost organizacije odločilnega pomena stanovska zavest vsakega poedinega člana, tako je silno važna kvaliteta poslednjega med nami. Neobhodno potrebno je, da se dvigne predvsem naš stanovski naraščaj. Izšel je iz volne in povojne šole in je prinesel s seboj grehe vojne in povojne dobe: Tisto mlado učiteljsvo, ki vidi vsebino življenja v plesu, v zabavah, v samem športu, tisto učiteljsvo ne bo stanu dvignilo, temveč ga bo potisnilo navzdol, bo oškodovalo in razvnelo ves stan. To ne bo nesreča le za učiteljsvo, ampak tudi za ljudstvo, med katerim »deluje«. Organizacija se mora proti temu boriti brezobzirno, pa naj rodi ta boj tudi slabo kri. Poverjenistvo hoče, da se rezerve mladil sil med učiteljsvom dvignejo in čim najbolj uporabijo in izrabijo. To je namen samoizobraževalne akcije. Poverjenistvo je šlo z odločnostjo na to dalekosežno delo, s katerim stoji ali pade pomen vsega učiteljskega stanu. Radi te odločnosti se je poverjenistvu očitano forsiranje, da, celo — diktatura. Teh očitkov se poverjenistvo ne boji. Vršil, kar mu je delegacija predpisala, delegacija, ki je najvišja instanca slovenskega učiteljsva. Morate, je dejalo poverjenistvo, morate osnovati krožke, morate pospešiti njih delo, morate obravnavati važna

Pevski zbor UJU učiteljstva.

POMEN NAŠEGA KONCERTA V ZAGREBU.

(M. Bajuk.)

Svoj člančič v »Učit. Tov.« dne 12. jan. sem končal s trditvijo: »Prepričan sem, kmalu bodo dejstva to dokazala, da bo naš zbor svojo nalogo častno rešil ter s tem dvignil ugled našega stanu in dokazal tovarišem, da je njihova podpornina dobro naložen kapital.«

Danes je naš napovedani koncert v Zagrebu za nami in poročila, ki ste jih čitali po vseh mogočih časopisih, so potrdila mojo trditev, moje upanje in moje nade pa so daleč presegle. Da bomo dosegli izrazito pozitiven uspeh, o tem sem bil prepričan, a pričakoval nisem toliko, kolikor so nam priznali. To, kar so nam napisali v spominski knjigi vsi kritiki brez izjeme, to je že daleč nad povprečnim pozitivnim uspehom, to je povzdignjeno v visoke superlative. Torej s tem sem za svojo zadnjo trditev predobro krit.

Sedaj se mi pa vsiljuje vprašanje: Kakšnega pomena je pravzaprav ta naš uspeh za nas?

Moravski učitelj! Kdo te ne pozna na vsem glasbenem kulturnem svetu? Kdo te ne spoštuje in se ne klanja tvoji umetnosti? Poneseš si slavo svojega naroda in svoje domovine širom sveta. Beseda »moravski učitelj« skoroda ni pojem učitelja, ki se trudi z mladino, ki širi med svojim narodom prosveto, ta pojem nam budi v duši samo moža, ki nosi s svojo lepo pesmijo čast in sloves svoje domovine po vsem svetu in služi slehernemu pevcu za vzor, budi nam pojem reproductivnega umetnika prvovrstne svetovne slave.

In ti, slovenski učitelj in slovenska učiteljica ki si prvič krenila s svojo pesmijo čez mejo ozke domovine, po kaj si šla z doma? Ali se zavedaš, tovariš, da si nosil s seboj čast svojega stanu, čast svojega naroda in svoje slovenske pesmi? Ali si se zavedal, ko si se drznil poleteti z doma, da lahko osramotiš in ponižaš sebe, svoje tovariše, svojo domovino in svojo pesem? Zavedal si se ker si zrel, ker si se za ta korak z največjo rigoroznostjo pripravil, ker si pretehtal svojo moč in našel, da si dorasel, da si jak.

In rešil si nalogo nad vse pričakovanje. Danes govori o tebi tovariš v Zagrebu s priznanim spoštovanjem, danes še ni uvelo cvetje, ki si ga prinesel domovini, še danes zveni po Zagrebu prelepa naša pesem, ki ste jo zapeli iz številnih grl zlitro v jasni bron, da so vas brez pridržka vsi občudovali.

Ni še zašla v zgodovino doba, ko si slovenski učitelj tlačanil brez pravice do stanovske časti in samozvesti. Danes si proslavil sebe in svoj stan tako kot bi ga izlepa ne mogel proslaviti s čim drugim. Danes se sme dvigniti tvoja glava ponosno med prve kulturne delavce, ker vršiš svojo prosvetno nalogo od najneznatnejše črke v vaški šoli do najvišje umetnosti v koncertni dvorani.

Naša pesem je odmevala že tudi prej po Zagrebu, a nje odmev je kmalu zamrl. Ti pa si jo ogrel z ognjem, ki ga more netiti samo z najčistejšim idealizmom prežeta duša, pa si jo nesel tja in zadonela je, in ogrela je, da noče več iz srca in ne več iz duše.

Tovariši, ki gledate od strani, majete nezaupno z glavami, godrnjate, ko štejete svoj prispevek! — ali verujete v ta uspeh? Ali čutite, da so Vam spletli ti pijonirje nevenljivo čast? Vsevpred so občudovali disciplino, inteligenco, prožnost zbora, občudovali žrtve, neverjetno majali z glavami, ko smo jim pravili o organizaciji, o vajah itd. Niso bili redki, ki so nas stavili v vrsto z moravskimi učitelji. Toda to je bil naš prvi umetniški zalet, prvi naš program, naš tuden, smem reči, med grmenjem in šviganjem strel, ko so se skoro majali tečajji. Pa preizkusili smo svojo voljo, svojo moč in svoje umetniške potence.

Uspeli smo nad vse pričakovanje. To je eminenten umetniški pomen našega koncerta.

Spočeli smo misel zbora v edinosti in slogi. Prestali v slogi vse viharje od zunaj in od znotraj. Ta koncert bo, o tem sem prepričan, pomiril viharje, ki so se pojavljali v Kranju in drugod. Upam, da bomo odsej brez izjeme edini pri — blagajni. To bo organizatorični gospodarski pomen koncerta.

Ko smo bili v Zagrebu, so nas sprejeli v lepi bratski slogi zastopniki učiteljstva brez razlike strank. Tudi najbolj kritično oko ne bi bilo moglo zapaziti ves čas drugega kakor iskrene tovariše. Osebo mi je neka tovarišica izjavila, da smo položili temeljni kamen, na katerem se bodo zblížili in združili vsi tovariši, ki so sedaj razcepljeni.

To naj bo, dal Bog, tretji misijonski uspeh!

Ko me je izpraševal veleugledni gospod, višji funkcionar v Zagrebu o organizaciji zbora, o vajah itd. ni mogel verjeti mojim pojasnilmom, sta pristopila dva tovariša in skoro zapriseгла v svetem navdušenju, da bodo storili vse, da si tudi oni osnujejo po našem zgledu svoj zbor.

To je važen kulturni pomen koncerta. Dal Bog, da bi se ta njuna obljuba in naša vroča želja kmalu izpolnila!

Ali ni to dovolj za prvi mah, — Naj mi nihče ne šteje v zlo, če sem moral kršiti s temi vrsticami lepo skromnost. Imam tehtne razloge, da to registriram in povem onim, ki jih zanima.

—pev. Pevci in pevke. Pričetek pevskega tečaja je v nedeljo, dne 5. februarja ob 10. uri v Glasbeni Matici. Navzočnost je za vsakogar sveta dolžnost.

Odbor.

Splošne vesti.

PROGRAM ZA II. IZOBRAŽEVALNI TEČAJ UJU POVERJENISTVA LJUBLJANA.

Poverjenistvo objavlja glasom sklepa VII. pokrajinske skupščine v Kranju naslednji program za II. izobraževalni tečaj:

1. Iz zgodovine Slovencev v 19. in 20. stoletju:
 - a) Gospodarski in politični razvoj.
 - b) Razvoj znanstva in šolstva.
 - c) Razvoj umetnosti.
2. Žena v zgodovinskem razvoju, s posebnim ozirom na Slovenijo.
3. Delovna šola.
4. Nadaljevalno šolstvo.
5. Izvenšolsko delo učiteljstva.

Objavljamo ta program že sedaj, čeprav nas loči do II. tečaja še dobrih pet mesecev, da imajo vsi udeleženci možnost pripraviti se temeljito na razpravne teme ter prispevati tako k poglobitvi in vsestranski pojasnitvi teh važnih problemov. Kraj, čas in vse druge podrobnosti se bodo naznanili pravočasno, vsekakor najpozneje do konca maja.

Poverjenistvo UJU Ljubljana.

— Tovarišem in tovarišicam v vednost. Pevski zbor UJU je dobil od tovarišev iz dežele že več prošelj, naj bi priredil koncert, ki se bo vršil 6. februarja v Unionu, že 4. februarja. To je popolnoma nemogoče! Koncertni dan za Ljubljano je ponedeljek in bi zbor imel v soboto veliko manjši obisk. To variši, veseli nas, da hočete prisostvovati koncertu. Prosimo vse, da upoštevate tehten vzrok in če Vam je le mogoče, pohitite 6. februarja na koncert. Uspeh pevskega zbora je uspeh nas vseh, saj ga je celokupno slovensko učiteljsvo vzelo na svoje rame.

Odbor.

— Pevski zbor UJU priredi 6. februarja ob 20. uri vokalni koncert v veliki dvorani hotela Union. Na programu so moderne skladbe: Adamiča, Lajovica, Ravnika in Škrjanca. — Tovariši in tovarišice pohitite na koncert.

— Važno za učitelje in učiteljice! Izšlo je v založbi Goričar & Leskovšek, Celje, Ivo Jančič Risanje za 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. šolsko leto. Izdelanih je jasno in okusno okoli 60 učnih slik za vsako šolsko leto k njim pa so posebej narisane še tehniško-metodiška navodila za razvijanje risb, po kojih bo tudi najslabši risar z lahkoto poučeval risanje in dosegel risbe. Vsebina dela je tako bogata, okusno izbrana, praktično uporabna, metodiško urejena, jasno in nazorno podana, da delo do danes nima para in da noben učitelj(ica), ne bode hotel poučevati brez njega, kakor hitro ga spozna. Risanje vsebuje tudi najpopolnejše učne načrte za vsako šolsko leto, kakor tudi navodila in primere za ročna dela ter barvanje. S prvo Jančičevo knjigo se to delo ne more niti primerjati, njega smotrenost, lepoto in praktično vrednost bo znal preceniti le oni, ki ga bode videl in pričel uporabljati. Vsak zaveden učitelj(ica) ki mu je na srečo napredek in vzgoja naroda, pa tudi lastno izpopolnjevanje in udobnost, si bo Risanje naročil.

— Zbirko nagačenih živali (ptic in četrtonožcev), kač v spiritu, hroščev in metuljev, mineralij, proda šolski nadzornik V. Pulkon na Gorici, pošta Mozirje. Ker obsega zbirka ptic več istovrstnih in takih obsegov, parjev, ki spadajo v isto družino živali se lahko priredijo primerne manjše skupine. Če na po dogovor. Imam tudi dve ebonitni plošči v premeru 45 cm za napravo Wimshurstovega električnega stroja.

— Akcijski odbor za Zupančičevo slavo se zahvaljuje vsem gostom ter domačim obilstvom, korporacijam, društvom in posameznikom za izkazano naklonjenost in pozornost. Ko bo vsa akcija končana, bo pozval one, ki so podpisali oklic za slovenske občine, na sestanek, kjer jim bo predložil obračun in prosil razrešitve od obveznosti.

— Konec moje zadeve. Uvrstile so se krivice, kdo bi jih našteval! Štirinajst dolgih let sem čakala na stalno učno mesto v domačem kraju; upala in mislila s hlapcem Jernejem: »Ne bom prosil postelje, ki sem jo sam postal, ne bom beračil kruha, ki sem ga sam pridelal in vmesil! Leget bom na posteljo in ne bom nič vprašal, posegal bom po kruhu, nič ne bom prosil! To je postava in pravica! Ne gre za miloščino in za ubogaj me za pravico gre! Trdna je bila moja vera, da slednjič vendar dobim stalnost v rodnem kraju, uprava pa si je postavila čl. 71. in imenovala drugo učno mesto. V živo me je zadela nova krivica in odšla sem v mesto, da bi našla pravico. Od Ane in Kajfe do Pilata sem romala, tudi do najvišjega bi šla, a uradna ura je odbila, kako bi se upala potem prestopiti prag! Nekateri so podprli moje misli in bili pripravljeni popraviti, kar je bilo napačnega, drugi so se na vse načine trudili, da bi mi mogli dokazati, da je vse po pravici! Še bolj pobita sem se vrnila iz mesta. Na mizi je ležala knjižica »Hlapec Jernej in njegova pravica« in prav na oni strani odprta, ko stoji napisano: »Gostačev je rekel Jerneju: »Jernej ne prerekaš se o krivici in pravici, ne o postavah in božjih zapovedih; tudi jaz sem se prerekal, pa zdaj nimam ne doma ne človeka!« — »Pa zdaj nimam ne doma ne človeka« mi brni po ušesih! — Albina Malavaič.

— Opozarjamo tovarišice(ice) na inserat lekarne BAHOVEC, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovarišice in tovariši ozirajo pri nakupu in naročilih na tvrdke, ki inserirajo v »Učiteljskem Tovarišu«.

naša vprašanja v njih! Toda dostavilo je: če hočete ohraniti sami sebi ono besedo v javnosti, ki jo reklamirate, če hočete stanu zagurati pomen, ki mu gre, če hočete, da se ne bodo poigravali z učiteljsvom, kakor smo doživljali skozi dolga desetletja. To pa ni diktatura, ampak je le naš skupni stanovski interes. Mislim, da se tega interesa polno zaveda vsak izmed nas, zato prosim v imenu OJO, naj bi posebno tovariši upravitelji storili, kar je v korist nas vseh, naj bi to delo podprli s svojo avtoriteto posebno tedaj, ko naše mlado učiteljsvo ne uvideva dovolj, da mora samo sebe oblikovati, da mora pomnožiti svoje znanje, ako hoče kdaj kot polnovredno zavzeti mesta odstopajočih mož, organizatorjev v stanu in vplivnih delavcev v javnosti.

Delo v krožkih bo našo organizacijo poživilo ne le idejno, ampak tudi tovariško. Okrepilo bo one vezi, ki so med nami tako potrebne, če hočemo nastopiti tudi na zunan kot ena edina falanga. Učiteljsvo ima plemenito mislijo in se ji ni nikdar odrevalo. Toda ako jo hoče vršiti smotreno in uspešno, mora zgraditi najprej svojo notranjost, svojo stanovsko organizacijo.

Ko se bo to zgodilo, ne bodo več padali neupravičeni udarci po nas. A če bi padli, jih bo znala krepka organizacija tako odbiti, kakor jih lahko odbije tritisoč kulturnih delavcev slovenskih.

Po kratki debati zaključil tovariš poverjenik Andrej Skulj ob pol 15. uri lepo uspešno anketo ter želi odseku obilo uspeha v prid šole in učiteljsva.

Zimski sport

Zimske ture so najlepši užitek, če si preskrbiš s specialnimi goljerji ali smučkami čevlji tvrdke J. BRAJER, Ljubljana, Breg 1.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslužujte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

IV. SCHUMI — LJUBLJANA

Trgovina s kurivom. Vodstvo za preskrbo drv in premoga.

Telefon št. 2951 Dolenjska cesta Telefon št. 2951 Javnim nameščencem na desetmesečne obroke.

TVRDKA F. IN I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

priporoča cenj. učiteljsvu perilo za gospe in dame, lastnega izdelka, vseh vrst damsko in otroško konfekcijo, razno manufakturno blago za obleke in perilo, trikotarje, pletenine in druge modne predmete. Pri večjem nakupu olajšani plačilni pogoji!

Nogavice, rokavice, pletenine, bluze, kravate itd. po najnižjih cenah vedno v največji izbiri F. M. Rozman, Ljubljana, Židovska 7.

Največja izbira krasnih bluz in otroških oblek KRIŠTOFIČ - BUČAR, LJUBLJANA, Stari trg.

Tvrdba „MELA“
D. Z. O. Z.
SPECIJALNA TRGOVINA
VSEH VRST KRAVAT
LJUBLJANA, Dunajska c. 9

stoja med civilnimi in vojaškimi državnimi uslužbenci.

Na seji se je razpravljalo tudi o zahtevah uradnikov iz Južne Srbije. Obširna debata se je vršila o pokojninskem fondu državnih uslužbencev. Govorniki so naglašali težak položaj državnih uradnikov in sistematično prizadevanje vlade, da se ta položaj še poslabša. Obenem z neznošnim obdavčenjem državnih uradnikov jim je odvzela vlada še nad eno tretjino plače, dočim indeks življenjskih potrebščin narašča in dočim so druge napredne države zvišale svojim uradnikom plače. Sedaj namerava vlada znižati uradniške plače še za 10% obenem pa preti uradništvu nov hud udarec s tem, da bo prenehala stanovanjska zaščita. Povdarjali so potrebo uporabi v obrambo pravic najprej vsa zakonita sredstva in šele če ta ne bodo zalegla, so pripravljene državni uradniki na pasivno rezistenco ali stavko.

Glavni tajnik Saveza Gjorgjevič je izjavil, da organizacija Saveza še vedno ne funkcijonira kakor bi bilo želeli. Izjemo tvori samo pokrajinska zveza v Sloveniji, ki je izbro organizirana. Predlagal je, naj se izprameni statut v toliko, da postane glavni Savez centralna strokovna organizacija državnih uslužbencev, ki naj se izpopolni v smislu sindikalnih načel. Pokrajinske zveze naj bi se likvidirale. Proti temu sta nastopila delegata pokrajinske zveze za Slovenijo, radi česar je bil sprejet predlog, naj se vprašanje o reorganizaciji glavnega Saveza državnih

uslužbencev odgodi na pozneje, da bi se na ta način omogočilo, da se obstoječe pokrajinske zveze bodisi okrepe ali pa v praksi pokažejo neupravičenost svojega obstoja.

Po poročilih funkcionarjev je bila sprejeta resolucija, v kateri Savez protestira:

1. proti vsakemu poskusu znižanja uradniških prejemkov, ki so že danes pod najskrajnejšim minimom;
2. zahteva, da se z novim davčnim zakonikom ne povišajo davčna bremena državnih nameščencev;
3. da se podaljša za državne uradnike stanovanjska zaščita, ker jim grozi sicer katastrofa, v nasprotnem slučaju pa naj se poviša stanarinska doklada tako, da bo odgovarjala faktni najemnini;
4. zahteva, da se vsem uradnikom izplačajo dolžne uradniške razlike;
5. da se vsi upokojenci izenačijo;
6. da se brišejo v finančnem zakonu vse določbe, ki so na škodo državnega uradništva, zlasti pa naj se črta določba o prepovedi ponovnega sprejetja državnih upokojencev v državno službo;
7. da se priznajo vsem državnim upokojencem, tudi onim, ki 1. aprila 1923 še niso bili stari 44 let in imajo manj kakor 15 let službe, enake draginske doklade;
8. da se zniža odstotek prispevka za uradniški pokojninski fond in
9. da se pri reviziji uradniškega zakona upoštevajo uradniški predlogi.

Anketa šolskih upraviteljev poverjenistva UJU iz mariborske oblasti.

Iniciativa šolskih upraviteljev za dvig učiteljske izobrazbe in pospešitev samoizobraževalne akcije poverjenistva UJU. — Delo upraviteljev za utrditev organizacije.

(Dne 7. januarja 1928. na III. deški osnovni šoli v Mariboru.)

(Konec.)

Tovariš Jože Pahor je izvajal v daljšem govoru sledeče:

Priča smo in to. Grčar je to še posebej udaril, da se naš stan napada. Se več, napada se učiteljsko od strani, od katere bi tega najmanj pričakovali, od katere bi celo upravičeno zahtevali obrambe. Nočem raziskovati, ali je učiteljsvo zaslužilo, da si hoče kdo brisati čevlje obeni, poudariti pa moram nekaj, kar je nepobitna resnica. Ako naš stan napada, mora imeti to svoje vzroke. Ti vzroki so v naš samih, v naši nezadostni organiziranosti. Ako bi imeli močno organizacijo, s članstvom, ki ima krepko stanovsko zavest, ki ima zavest skupnih interesov, potem bi tak napad od zunaj ne bili mogoči. Zakaj kdor bi nas hotel napasti, bi vedel, da se bodo klevete razbile na močni organizaciji, ki zna braniti skupnost in poedince. Zato bi svoje napade preje dobro premislili.

Veliko žalostnejše dejstvo pa je, da prihajajo napadi na organizacijo od znotraj, iz vrst učiteljske samega. To dejstvo nam pravi, da razmere v našem stanu še niso zdrave, nam pravi, da se vse učiteljsvo še ne zaveda pomena trdne organizacije in da se pusti izigravati od zunaj proti svojim lastnim koristim.

Naša stanovska organizacija ni od včera, saj obstoji že dolga desetletja. Od časa, ko je osnovna šola prodrla v ljudstvo, od tedaj že živi v učiteljsvu misel, da je treba braniti stanovske gnotne in moralne interese s skupnim nastopom, z združenimi močmi. Toda dasi je naša organizacija že stara, vendar niti danes še ni prežela zavesti skupnih interesov, skupnih teženj poslednjega med nami. Še danes se dobe v naših vrstah ljudje, ki bijejo po organizaciji in se menda ne zavedajo, da bijejo sami sebe. To je slepota, vredna velikega obžalovanja, saj trpimo radi nje le mi sami, naš stan.

Naravno, v organizaciji se mora poedinec podrediti skupni volji, mora podrediti svoje lastne interese skupnim interesom vsega stanu. Brez tega podrejenja ni organizacije. Toda če pomislimo, da so interesi vseh onih med nami, ki morajo živeti od svojega dela v šoli, ki morajo preživljati s tem delom svoje rodbine, identični, enaki, potem se je lahko podrediti. Vsakdo uvidi sam, da je podreditev nujna, zakaj v družbi je poedinec brez moči, med tem ko pomenjajo strnjene skupine silo. Vsaka, tudi najmanjša organizirana skupina pomenja premoč nad neorganizirano maso. Že v poedinih krajih, kjer je učiteljsvo lokalno strnjeno, pomenja nasproti javnosti faktor, ob katerem se razbijejo zlobni napadi od zunaj.

Zato je največjega pomena za ves stan, ako imamo organizacijo, ki je kakor iz enega samega kova, ena sama nepretržna veriga od zadnjega člana na periferiji pa do eksekutivne v središču. Tega se poverjenistvo živo zaveda in je vse njegovo organizacijsko delo v to usmerjeno. Učiteljsvo določa po svojih delegatih pravice, linijo skupnih interesov, poverjenistvo izvršuje to skupno voljo učiteljsva. Kar dela, dela za to, da se organizacija čim bolj dvigne in ojači. To je edino vodilo poverjenistva. Organizacija pa mi ni in ni nikdar ne bo cilj, ampak zgolj sredstvo. Cilj so stanovske in šolske težnje.

Kakor pa je za jakost organizacije odločilnega pomena stanovska zavest vsakega poedinega člana, tako je silno važna kvaliteta poslednjega med nami. Neobhodno potrebno je, da se dvigne predvsem naš stanovski naraščaj. Izšel je iz volne in povojne šole in je prinesel s seboj grehe vojne in povojne dobe: Tisto mlado učiteljsvo, ki vidi vsebino življenja v plesu, v zabavi, v samem športu, tisto učiteljsvo ne bo stanu dvignilo, temveč ga bo potisnilo navzdol, bo oškodovalo in razvzelo ves stan. To ne bo nesreča le za učiteljsvo, ampak tudi za ljudstvo, med katerim »deluje«. Organizacija se mora proti temu boriti brezobzirno, pa naj rodi ta boj tudi slabo kri. Poverjenistvo hoče, da se rezerve mladil sil med učiteljsvom dvignejo in čim najbolj uporabijo in izrabijo. To je namen samoizobraževalne akcije. Poverjenistvo je šlo z odločnostjo na to dalekosežno delo, s katerim stoji ali pade pomen vsega učiteljskega stanu. Radi te odločnosti se je poverjenistvu očitano forsiranje, da, celo — diktatura. Teh očitkov se poverjenistvo ne boji. Vršil, kar mu je delegacija predpisala, delegacija, ki je najvišja instanca slovenskega učiteljsva. Morate, je dejalo poverjenistvo, morate osnovati krožke, morate pospešiti njih delo, morate obravnavati važna

Pevski zbor UJU učiteljstva.

POMEN NAŠEGA KONCERTA V ZAGREBU.

(M. Bajuk.)

Svoj člančič v »Učit. Tov.« dne 12. jan. sem končal s trditvijo: »Prepričan sem, kmalu bodo dejstva to dokazala, da bo naš zbor svojo nalogo častno rešil ter s tem dvignil ugled našega stanu in dokazal tovarišem, da je njihova podpornina dobro naložen kapital.«

Danes je naš napovedani koncert v Zagrebu za nami in poročila, ki ste jih čitali po vseh mogočih časopisih, so potrdila mojo trditev, moje upanje in moje nade pa so daleč presegle. Da bomo dosegli izrazito pozitiven uspeh, o tem sem bil prepričan, a pričakoval nisem toliko, kolikor so nam priznali. To, kar so nam napisali v spominski knjigi vsi kritiki brez izjeme, to je že daleč nad povprečnim pozitivnim uspehom, to je povzdignjeno v visoke superlative. Torej s tem sem za svojo zadnjo trditev predobro krit.

Sedaj se mi pa vsiljuje vprašanje: Kakšnega pomena je pravzaprav ta naš uspeh za nas?

Moravski učitelj! Kdo te ne pozna na vsem glasbenem kulturnem svetu? Kdo te ne spoštuje in se ne klanja tvoji umetnosti? Poneseš si slavo svojega naroda in svoje domovine širom sveta. Beseda »moravski učitelj« skoroda ni pojem učitelja, ki se trudi z mladino, ki širi med svojim narodom prosveto, ta pojem nam budi v duši samo moža, ki nosi s svojo lepo pesmijo čast in sloves svoje domovine po vsem svetu in služi slehernemu pevcu za vzor, budi nam pojem reproductivnega umetnika prvovrstne svetovne slave.

In ti, slovenski učitelj in slovenska učiteljica ki si prvič krenila s svojo pesmijo čez mejo ozke domovine, po kaj si šla z doma? Ali se zavedaš, tovariš, da si nosil s seboj čast svojega stanu, čast svojega naroda in svoje slovenske pesmi? Ali si se zavedal, ko si se drznil poleteti z doma, da lahko osramotiš in ponižaš sebe, svoje tovariše, svojo domovino in svojo pesem? Zavedal si se ker si zrel, ker si se za ta korak z največjo rigoroznostjo pripravil, ker si pretehtal svojo moč in našel, da si dorasel, da si jak.

In rešil si nalogo nad vse pričakovanje. Danes govori o tebi tovariš v Zagrebu s priznanim spoštovanjem, danes še ni uvelo cvetje, ki si ga prinesel domovini, še danes zveni po Zagrebu prelepa naša pesem, ki ste jo zapeli iz številnih grl zlito v jasni bron, da so vas brez pridržka vsi občudovali.

Ni še zašla v zgodovino doba, ko si slovenski učitelj tlačanil brez pravice do stanovske časti in samozvesti. Danes si proslaviš sebe in svoj stan tako kot bi ga izlepa ne mogel proslaviti s čim drugim. Danes se sme dvigniti tvoja glava ponosno med prve kulturne delavce, ker vršiš svojo prosvetno nalogo od najneznatnejše črke v vaški šoli do najvišje umetnosti v koncertni dvorani.

Naša pesem je odmevala že tudi prej po Zagrebu. a nje odmev je kmalu zamrl. Ti pa si jo ogrel z ognjem, ki ga more netiti samo z najčistejšim idealizmom prežeta duša, pa si jo nesel tja in zadonela je, in ogrela je, da noče več iz srca in ne več iz duše.

Tovariši, ki gledate od strani, majete nezaupno z glavami, godrnjate, ko štejete svoj prispevek! — ali verujete v ta uspeh? Ali čutite, da so Vam spletli ti pijonirje nevenljivo čast? Vsevpred so občudovali disciplino, inteligenco, prožnost zbora, občudovali žrtve, neverjetno majali z glavami, ko smo jim pravili o organizaciji, o vajah itd. Niso bili redki, ki so nas stavili v vrsto z moravskimi učitelji. Toda to je bil naš prvi umetniški zalet, prvi naš program, naš tuden, smem reči, med grmenjem in šviganjem strel, ko so se skoro majali tečajji. Pa preizkusili smo svojo voljo, svojo moč in svoje umetniške potence.

Uspeli smo nad vse pričakovanje. To je eminenten umetniški pomen našega koncerta.

Spočeli smo misel zbora v edinosti in slogi. Prestali v slogi vse viharje od zunaj in od znotraj. Ta koncert bo, o tem sem prepričan, pomiril viharje, ki so se pojavljali v Kranju in drugod. Upam, da bomo odsej brez izjeme edini pri — blagajni. To bo organizatorični gospodarski pomen koncerta.

Ko smo bili v Zagrebu, so nas sprejeli v lepi bratski slogi zastopniki učiteljstva brez razlike strank. Tudi najbolj kritično oko ne bi bilo moglo zapaziti ves čas drugega kakor iskrene tovariše. Osebo mi je neka tovarišica izjavila, da smo položili temeljni kamen, na katerem se bodo zblížili in združili vsi tovariši, ki so sedaj razcepljeni.

To naj bo, dal Bog, tretji misijonski uspeh!

Ko me je izpraševal veleugledni gospod, višji funkcionar v Zagrebu o organizaciji zbora, o vajah itd. ni mogel verjeti mojim pojasnilmom, sta pristopila dva tovariša in skoro zapriseгла v svetem navdušenju, da bodo storili vse, da si tudi oni osnujejo po našem zgledu svoj zbor.

To je važen kulturni pomen koncerta. Dal Bog, da bi se ta njuna obljuba in naša vroča želja kmalu izpolnila!

Ali ni to dovolj za prvi mah, — Naj mi nihče ne šteje v zlo, če sem moral kršiti s temi vrsticami lepo skromnost. Imam tehtne razloge, da to registriram in povem onim, ki jih zanima.

—pev. Pevci in pevke. Pričetek pevskega tečaja je v nedeljo, dne 5. februarja ob 10. uri v Glasbeni Matici. Navzočnost je za vsakogar sveta dolžnost.

Odbor.

Splošne vesti.

PROGRAM ZA II. IZOBRAŽEVALNI TEČAJ UJU POVERJENISTVA LJUBLJANA.

Poverjenistvo objavlja glasom sklepa VII. pokrajinske skupščine v Kranju naslednji program za II. izobraževalni tečaj:

1. Iz zgodovine Slovencev v 19. in 20. stoletju:

- a) Gospodarski in politični razvoj.
- b) Razvoj znanstva in šolstva.
- c) Razvoj umetnosti.

2. Žena v zgodovinskem razvoju, s posebnim ozirom na Slovenijo.

3. Delovna šola.

4. Nadaljevalno šolstvo.

5. Izvenšolsko delo učiteljstva.

Objavljamo ta program že sedaj, čeprav nas loči do II. tečaja še dobrih pet mesecev, da imajo vsi udeleženci možnost pripraviti se temeljito na razpravne teme ter prispevati tako k poglobitvi in vsestranski pojasnitvi teh važnih problemov. Kraj, čas in vse druge podrobnosti se bodo naznanili pravočasno, vsekakor najpozneje do konca maja.

Poverjenistvo UJU Ljubljana.

— Tovarišem in tovarišicam v vednost. Pevski zbor UJU je dobil od tovarišev iz dežele že več prošelj, naj bi priredil koncert, ki se bo vršil 6. februarja v Unionu, že 4. februarja. To je popolnoma nemogoče! Koncertni dan za Ljubljano je ponedeljek in bi zbor imel v soboto veliko manjši obisk. To variši, veseli nas, da hočete prisostvovati koncertu. Prosimo vse, da upazujete tehten vzrok in če Vam je le mogoče, pohitite 6. februarja na koncert. Uspeh pevskega zbora je uspeh nas vseh, saj ga je celokupno slovensko učiteljsvo vzelo na svoje rame.

Odbor.

— Pevski zbor UJU priredi 6. februarja ob 20. uri vokalni koncert v veliki dvorani hotela Union. Na programu so moderne skladbe: Adamiča, Lajovica, Ravnika in Škrjanca. — Tovariši in tovarišice pohitite na koncert.

— Važno za učitelje in učiteljice! Izšlo je v založbi Goričar & Leskovšek, Celje, Ivo Jančič Risanje za 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. šolsko leto. Izdelanih je jasno in okusno okoli 60 učnih slik za vsako šolsko leto k njim pa so posebej narisane še tehniško-metodiška navodila za razvijanje risb, po kojih bo tudi najslabši risar z lahkoto poučeval risanje in dosegel risbe. Vsebina dela je tako bogata, okusno izbrana, praktično uporabna, metodiško urejena, jasno in nazorno podana, da delo do danes nima para in da noben učitelj(ica), ne bode hotel poučevati brez njega, kakor hitro ga spozna. Risanje vsebuje tudi najpopolnejše učne načrte za vsako šolsko leto, kakor tudi navodila in primere za ročna dela ter barvanje. S prvo Jančičevo knjigo se to delo ne more niti primerjati, njega smotrenost, lepoto in praktično vrednost bo znal preceniti le oni, ki ga bode videl in pričel uporabljati. Vsak zaveden učitelj(ica) ki mu je na srečo napredek in vzgoja naroda, pa tudi lastno izpopolnjevanje in udobnost, si bo Risanje naročil.

— Zbirko nagačenih živali (ptic in četrtonožcev), kač v spiritu, hroščev in metuljev, mineralij, proda šolski nadzornik V. Pulkon na Gorici, pošta Mozirje. Ker obsega zbirka ptic več istovrstnih in takih obsegov, parjev, ki spadajo v isto družino živali se lahko prirede primerne manjše skupine. Če na po dogovor. Imam tudi dve ebonitni plošči v premeru 45 cm za napravo Wimshurstovega električnega stroja.

— Akcijski odbor za Zupančičevo slavo se zahvaljuje vsem gostom ter domačim obilstvom, korporacijam, društvom in posameznikom za izkazano naklonjenost in pozornost. Ko bo vsa akcija končana, bo pozval one, ki so podpisali oklic za slovenske občine, na sestanek, kjer jim bo predložil obračun in prosil razrešitve od obveznosti.

— Konec moje zadeve. Uvrstile so se krivice, kdo bi jih našteval! Štirinajst dolgih let sem čakala na stalno učno mesto v domačem kraju; upala in mislila s hlapcem Jernejem: »Ne bom prosil postelje, ki sem jo sam postal, ne bom beračil kruha, ki sem ga sam pridelal in vmesil! Leget bom na posteljo in ne bom nič vprašal, posegal bom po kruhu, nič ne bom prosil! To je postava in pravica! Ne gre za miloščino in za ubogaj me za pravico gre! Trdna je bila moja vera, da slednjič vendar dobim stalnost v rodnem kraju, uprava pa si je postavila čl. 71. in imenovala drugo učno mesto. V živo me je zadela nova krivica in odšla sem v mesto, da bi našla pravico. Od Ane in Kajfe do Pičlata sem romala, tudi do najvišjega bi šla, a uradna ura je odbila, kako bi se upala potem prestopiti prag! Nekateri so podprli moje misli in bili pripravljeni popraviti, kar je bilo napačnega, drugi so se na vse načine trudili, da bi mi mogli dokazati, da je vse po pravici! Še bolj pobita sem se vrnila iz mesta. Na mizi je ležala knjižica »Hlapec Jernej in njegova pravica« in prav na oni strani odprta, ko stoji napisano: »Gostačev je rekel Jerneju: »Jernej ne prerekaš se o krivici in pravici, ne o postavah in božjih zapovedih; tudi jaz sem se prerekal, pa zdaj nimam ne doma ne človeka!« — »Pa zdaj nimam ne doma ne človeka« mi brni po ušesih! — Albina Malavasič.

— Opozarjamo tovarišice(ice) na inserat lekarne BAHOVEC, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovarišice in tovariši ozirajo pri nakupu in naročilih na tvrdke, ki inserirajo v »Učiteljskem Tovarišu«.

naša vprašanja v njih! Toda dostavilo je: če hočete ohraniti sami sebi ono besedo v javnosti, ki jo reklamirate, če hočete stanu zagurati pomen, ki mu gre, če hočete, da se ne bodo poigravali z učiteljsvom, kakor smo doživljali skozi dolga desetletja. To pa ni diktatura, ampak je le naš skupni stanovski interes. Mislim, da se tega interesa polno zaveda vsak izmed nas, zato prosim v imenu OJO, naj bi posebno tovariši upravitelji storili, kar je v korist nas vseh, naj bi to delo podprli s svojo avtoriteto posebno tedaj, ko naše mlado učiteljsvo ne uvideva dovolj, da mora samo sebe oblikovati, da mora pomnožiti svoje znanje, ako hoče kdaj kot polnovredno zavzeti mesta odstopajočih mož, organizatorjev v stanu in vplivnih delavcev v javnosti.

Delo v krožkih bo našo organizacijo poživilo ne le idejno, ampak tudi tovariško. Okrepilo bo one vezi, ki so med nami tako potrebne, če hočemo nastopiti tudi na zunan kot ena edina falanga. Učiteljsvo ima plemenito mislijo in se ji ni nikdar odrevalo. Toda ako jo hoče vršiti smotreno in uspešno, mora zgraditi najprej svojo notranjost, svojo stanovsko organizacijo.

Ko se bo to zgodilo, ne bodo več padali neupravičeni udarci po nas. A če bi padli, jih bo znala krepka organizacija tako odbiti, kakor jih lahko odbije tritisoč kulturnih delavcev slovenskih.

Po kratki debati zaključil tovariš poverjenik Andrej Skulj ob pol 15. uri lepo uspešno anketo ter želi odseku obilo uspeha v prid šole in učiteljsva.

Zimski sport

Zimske ture so najlepši užitek, če si preskrbiš s specialnimi goljerji ali smučkami čevlji tvrdke J. BRAJER, Ljubljana, Breg 1.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslužite se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

IV. SCHUMI — LJUBLJANA

Trgovina s kurivom. Vodstvo za preskrbo drv in premoga.

Telefon št. 2951 Dolenjska cesta Telefon št. 2951 Javnim nameščencem na desetmesečne obroke.

TVRDKA F. IN I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

priporoča cenj. učiteljsvu perilo za gospe in dame, lastnega izdelka, vseh vrst damsko in otroško konfekcijo, razno manufakturno blago za obleke in perilo, trikotarje, pletenine in druge modne predmete. Pri večjem nakupu olajšani plačilni pogoji!

Nogavice, rokavice, pletenine, bluze, kravate itd. po najnižjih cenah vedno v največji izbiri F. M. Rozman, Ljubljana, Židovska 7.

Največja izbira krasnih bluz in otroških oblek KRIŠTOFIČ - BUČAR, LJUBLJANA, Stari trg.

Tvrdba „MELA“
D. Z. O. Z.
SPECIJALNA TRGOVINA
VSEH VRST KRAVAT
LJUBLJANA, Dunajska c. 9

Zora vstaja dela se dan, ker Radion pere sam!

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Radion, idealno pralno sredstvo varuje perilo!

RAZUMNA MICA

RAZGLAS.

Slovenska Matica namerava za leto 1929. obnoviti »Knezovo knjižnico«. V ta namen vabi slovenske pisatelje, da ji pošljejo do 1. novembra 1928. leta rokopise poljudne pripovedne vsebine na običajen način: z geslom pri pisu in s svojim imenom v posebnem pismu.

V Ljubljani, dne 28. januarja 1928.

Odbor.

— Kupimo posamezne števe let. »Popotnika«. Poziv vsem onim, ki lahko pogrešajo posamezne številke »Popotnika« letošnjega letnika. Uprava jih nujno rabi in jih odvzame proti plačilu. Dalje prosim vse one, ki so neopravičeno prejeli omenjene številke, da jih nemudoma vrnejo. Posamezne številke naj se naslove na upravo UJU, pov. Ljubljana.

— Opozorjamo na inserat tvrdke ROZMAN in prosimo, da se p. n. učiteljstvo pri nakupu sklicuje nanj.

— Štediti na kurjavi je posebno važno v današnjih težkih časih. Mesto enkrat na mesec, perite dvakrat na teden, v času ko kuhate kosilo. — Ni več pranja od jutra do večera, ako perete v raztopini »RADIONA«. Milijoni gospodinj so našli v »RADIONU« svojega dobrotnika.

— Praktična novost pri kremi za čevlje. Da se prepreči prehitro posušenje kreme za čevlje, se zapre doza tako čvrsto, da je mogoče odpreti dozo samo z nožem ali s kakšno drugo pomočjo. Pri tem si je že marsikdo poškodoval roke ali si jih je umazal s kremo. Svetovno znana znamka »SCHMOLLPA« STA prinese v najnovejšem času kremo za čevlje v pločevinastih dozah s patentnim, zelo praktičnim odpiralcom. En obrat — in doza je odprta! Ta novost je povsod splošno pohvaljena. Zahtevajte zatorej pri svojem trgovcu samo »SCHMOLLPA« za odpiralce.

— Kdor nima še Ročnega kataloga za leto 1927/28., ki stane le 16 Din in ki vsebuje vsestranska navodila, naj si ga takoj naroči v UČIT. TISKARNI, ker je v zalogi prav pičlo število izvodov. Ne zamudite prilike za nakup najcenejše knjižice, ki je že marsikoga obvarovala s svojimi nasveti in navodili občutne škode.

— Opozorjamo, da se je s 1. jan. 1928 izpremenil naslov tvrdke I. Gajšek nasl. na pravega lastnika Anton Štiligoj, trgovina s papirjem, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami — Ljubljana — Sv. Petra cesta. Glej današnji oglaš!

Priporočam se za vsa slikarska in fotografska dela, povečane slike, pokrajinske razglednice, skupine šolskih otrok, legitimacije itd. Slikat grem tudi na deželo. Učitelji in dijaki popust. Zahtevajte cenik.

Foto „REKORD“ Joško Šmuc, Ljubljana, Poljanska c. 12

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3 izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Kolonija na Bolu samo za učiteljstvo gotova stvar! U. odbor Fer. Savez v Beogradu je na podlagi naše resolucije, podane na ferijalnem zborovanju 30. decembra l. l. v Mariboru, ugodil našim željam z dopisom 12. januarja t. l. br. 36/28 in prepustil učiteljstvu kolonijo na Bolu, eno izmed najugodnejših kolonij, kjer smo letovali že v lanskih velikih počitnicah. Kakor sem že poročal, bo letovalo v teh počitnicah na Bolu okrog 120 učiteljev(ice) iz vseh pokrajin naše države. Vpis bi se vršil na isti način kakor lansko leto, in sicer: 1. Pristopnina in članarina znaša 50 Din, kolonijalni prispevek znaša 40 Din in letovanje za 15 dni 400 Din, za 30 dni 800 Din. Vsak tovariš(ica), ki se bo udeležil letovanja,

pošlje na moj naslov 50 Din z navedbo službenega kraja in točno pripombo, koliko časa želi letovati. Kolonija bo odprta okrog 10. julija in vsak naj navede, ali bo letoval 30 dni, ali prvih 15 dni ali drugih 15 dni. Tov(ice), ki se priglase za 30 dni, imajo prednost! Po prejemu priglasila in zneska 50 Din pošljem vsakemu priglasencu ček, s katerim pošlje letovalni znesek (400 Din za 15 dni, 800 Din za 30 dni) direktno v Beograd in potrdilo dobro shrani za kontrolo na Bolu. Kolonijalni znesek naj se plača do 1. junija. Nadalje pošljem tudi event. prijavnico. Članske karte odpošljem meseca maja. O vsestranski ugodnosti letovanja na Bolu smo se prepričali lansko leto, in zelo obširen opis kolonijalnega življenja sem poslal v glasnik F. S.: »Naša Domovina«, ki izide v februarški številki. Ker se bo letovanja udeležilo učiteljstvo iz vseh pokrajin, opozarjam vse tovariše(ice), da hite s priglasilo, kajti število kolonistov je omejeno in ko bo število dopolnjeno, se priglasi pod nobenimi pogoji ne bodo upoštevali. Vse podrobne informacije slede v »Učit. Tov.« Znamka za odgovor! — Slavko Mrovlje, gl. učit. pov. — Jesenice — mešč. šola.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

—oio Osrednji izobraževalni odsek potrebuje nujno število članov, spadajočih v posamezne krožke. Prosimo tedaj zlasti one sklicatelje, kojih krožki niso še zborovali, da nam sporoče svoje članstvo. Na dopisnici naj dostavijo tudi poročilo, ali imajo še okrožno poverjeništvu glede smernice za izvenšolsko delo učiteljstva. To slednje velja tudi za one krožke, ki so se sicer že sestali, a niso prešli od svojega društvenega odbora zgoraj omenjene okrožnice.

—oio Referente za učiteljsko samoizobrazbo prosimo, da se informirajo pri vseh onih krožkih, ki niso še zborovali, o vzrokih tega zavlačevanja ter naj z dogovorom z dotičnimi sklicatelji — ali pa tudi mimo njih — poskrbe, da se sestanki takoj skličejo in krožkom predlože vse predloge. (To se pravi: brošure in okrožnice od poverjeništvu) v razpravo in izjavo.

—oio Vse izobraževalne krožke opozorjamo na program II. izobraževalnega tečaja, ki se bo vršil v letošnjih velikih počitnicah. Ze sedaj je treba misliti na to, da bo vsak krožek zastopan na tem tečaju po enem ali dveh delegatih(injah). Resničen uspeh si pa smemo obetati le v tem slučaju, če se bodo krožki pridno pripravljali na tečaj z razpravljanjem brošur in drugih predloženih načelnih smernic za razne panoge našega dela. Le tako bo vsaka nova misel padla na pripravljen teren ter našla odziv in razumevanje. Slovensko učiteljstvo si pripravlja tako v svojem vsakoletnem izobraževalnem tečaju pokrajinski skupščini vzporedno delegacijo, na kateri bo podvrlo temeljiti reviziji svoje prekoletno samoizobraževalno delo, ter sestavljalo program, ki naj sistematično dviga umsko in srčno kulturo našega naroda. Kdor ima v tem pogledu kaj povedati iz svojih izkušenj in svojega študija, spada nujno na to delegacijo.

—oio Delo po krožkih:

81. Kočevje: 22. januarja se je vršil prvi sestanek. Navzočih 11 članov. Predelala so se navodila za delo po krožkih in čitalo peto poglavje brošure. Prihodnji sestanek 29. jan.

82. Žiže (Konjice): 22. jan. prvič. Razprava o pomenu izobraževalnih krožkov in zaposlenju otrok na šoli z oddelki. Udeležba 11.

83. Vel. Nedelja (Ormož): 20. jan. prvič. Udeležba 10. Razgovor o navodilih za delo po krožkih in o 5. poglavju brošure.

84. Radovljica: Peti sestanek 19. jan.; 3. poglavje iz brošure. Udeležba 7. Prihodnji sestanek 26. jan.

85. Ljubljana: 25. jan. peti sestanek. Udeležba 9. Tema: Uvod v sociologijo.

86. Raka (pri Krškem): Prvič 22. jan. Udeležba 9. Razgovor: 1., 3. in 5. poglavje iz brošure.

87. Logatec: Četrtrič 21. jan. Udeležba 19. Razprava o ravnotežju med družbo in njenim miljenjem. Prihodnji sestanek 26. februarja.

88. Sv. Barbara (v Halozah): Prvič 9. jan. Udeležba 13. Predelalo se je 5. in 1. poglavje iz brošure.

89. Zalec: Prvič 25. jan. Predmet razprave: navodila za delo po krožkih. Udeležba 9. Prihodnji sestanek koncem februarja.

90. Ormož: Prvič 19. jan. Udeležba 8. Referat: o živinoreji na osnovni šoli.

91. Prevalje: Prvič 29. okt. Udeležnikov 11. Program krožkov in delovni načrt.

92. Prevalje: Drugič 11. nov. Udeležnikov 12. Vzroki nesnage pri šolarjih in njihova odprava.

93. Prevalje: Tretjič v decembru. Udeležba 8. Navodila za delo po krožkih.

94. Prevalje: Četrtrič 11. jan. Udeležba 12. Pojasnjevanje vprašanj, ki so bila sprožena pri zadnjih dveh sestankih.

95. Guštanj: Prvič v novembru. Udeležba 10. O socioloških sistemih.

96. Guštanj: Drugič 21. dec. Fevdalizem in renesansa.

97. Guštanj: Tretjič 18. jan. Udeležba 16. 2. in 3. poglavje iz brošure.

98. Črna: Prvič. Program dela v krožkih.

99. Ljubljana — učiteljskišniki: 28. jan. Udeležba 8. Pojasnjevanje nerazumljenega iz brošure.

100. Domžale: Drugič 29. jan. Udeležba 13. Referat: delovna šola. Razgovor: potreba krožkov in izvenšolsko delo učiteljstva.

101. Lož: Tretjič 20. jan. Udeležba 10. Čitanje brošure »O liberalizmu«.

102. Lož: Četrtrič 25. jan. Razgovor o liberalizmu in dekliskih krožkih.

103. Sv. Jurij ob južni žel.: Tretjič 24. jan. Brošura 3. in 4. poglavje. Udeležba 8.

104. Kamnik: Drugič 22. jan. Udeležba 18. Brošura 3., 4. in 2. poglavje.

Osebnne zadeve.

—i Upokojitev učiteljev. Z ukazom ministrstva prosvete so upokojeni naslednji učitelji in učiteljice v Sloveniji: Roza Rajman, Marija Zakrajšek, Josip Conč, Ivan Benedičič Henrik Lobe in Ivan Majhen. Z istim ukazom je upokojen tudi okrajni šolski nadzornik Valentin Pulko.

Nadaljevalno šolstvo.

—o Društvo učit. obrtno-nadaljevalnih šol za ljubljansko oblast. Dne 29. sept. 1927 se je ustanovilo »Štok. društvo učiteljev obrt. in trg. nad. šol za ljubljansko oblast«. Kratko na to je izšel dopis v »Učit. Tov.« s pozivom na pristop k društvu. Do danes so potekali že skoro štirje meseci, a nikakega odziva. Odbor je v svoji drugi redni seji sklepal, da se pozovejo vsi oni tovariši(ice) obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol, ki stojijo še izven društva za vstop. Tov. upravitelji naj pobere vsaj do 15. februarja t. l. članarino, ki znaša za tekoče šolsko leto 10 Din pri članih, ter isto skupno odpošlje na blagajnika tov. Karola Puharja, strok. učitelja v Ljubljani, gluhonemnica pristopne izjave pa tajniku tov. Franu Fleretu, učitelju na III. drž. deški osnovni šoli v Ljubljani. Erjavčeva cesta.

—o Odprava nedeljskega pouka na obrtno-nadaljevalnih šolah. Članstvo obveščamo, da je v polnem teku akcija za odpravo nedeljskega pouka na obrtnih nadaljevalnih šolah.

J. C. KOTAR

drogerija, parfumerija
Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Učiteljski pravnik.

—š Razzodba Državnega Sveta glede odškodnine učiteljstvu za naturalno stanovanje. Drž. Savet Kraljevine SHS Br. 37.905/, 15. nov. 1927. god. Beograd. U svom VI. Odeljenju sastavljenom od Savetnika: Dimitrija Popovića kao predsednika, dr. Rudolfa Sardešića, dr. Stevana Sagadina, dr. Dominka Maci, dr. Radoja Jovanovića, kao članova i II. sekretara Đure Popovića uzeo je u razmatranje tužbu X. Y., ravn. učitelja u Z. protivu rešenja Min. Prosvete Br. 69.191/III. od 19. VI. 1926. g. zbog stanarine, pa je, proučivši kako tužbu, rešenje i ostala akta, tako i odgovor Min. na tužbu, poslat pismom od 6. X. 1926. O. N. Br. 22.316 našao da tužbeno rešenje (po hrv. zak. iz leta 1888. mu je bila nakazana stanarina ker ni imel natur. stanovanja) ne može ostati u snazi, jer nije postupljeno po propisima čl. 39. zak. o čin., koje treba primeniti u ovome slučaju. S obzirom na čl. 35., 39. i 252. pomenutog zakona popisi škol. zak. od 1888. god.* o stanarini ne važe od 1. sept. 1923. god. S toga, a na osnovi čl. 17. i 26. zak. o Drž. Sav. i Upravnim Sudovima, VI. Odeljenje Drž. Sav. presuđuje: Da se poništi tužbeno rešenje. — Pripomba: Tožba je šla proti min. rešenju, po katerem se je za X. predpisala stanarina za neuživano stanovanje, s katere višino pa X. ni bil zadovoljen. Sicer pa je brez ozira na ostalo vsebino najvažnejše ono, kar je v razzodbi principiarno, a to je: da učit. nima pravice do druge stanarine, ako nima naturalnega stanovanja. To vprašanje more rešiti le šolski zakon, kakor je sedaj razvidno iz te razzodbe, ki je načelne važnosti.

* T. j. hrvatski zakon, po katerem imajo učit. upr. prosto stan., oz. odrejeno stanarino.

Naša gospodarska organizacija.

DELOVANJE UČITELJSKE SAMOPO. MOČI OD ZADNJEGA OBČNEGA ZBORA.

(Poročal tov. Ivan Kocijančič na izrednem občnem zboru dne 28. decembra 1927 v Ljubljani).

Posmrtnine.

Zadnja posmrtnina pred občnim zborom v Celju je znašala 9680 Din. Današnja posmrtnina je 10.610 Din; dvignila se je za 930 Din. Društvena uprava izplača ali nakazuje posmrtnino takoj, ko prejme mrtvaški in sprejemni list umrlega člana. Od ustanovitve v letu 1898. do danes je U. S. izplačala na posmrtninah 628.707,50 Din, od tega samo v letu 1927. — 311.390 Din. To so zneski, s kakršnimi se razpolaga nobeno slično društvo v Jugoslaviji.

Umrli člani.

Od zadnjega občnega zbora so umrli sledeči člani (120. do 160. smrti slučaj): V letu 1926.: Anton Pavčič, Kostanjevica; Franc Grailand, Kostanjevica; Ivan Paulšek, Maribor; Erna Lapajnc, Novo mesto; Ivan Jezeršek, Križe; Fran Črnogoj, Vič-Glince; Florijan Rozman, Krško; Franc Žihar, Št. Jurij; Emilija Kopriva-Treo, Spod. Polskava; Rado Rainer, Hrastnik; Ana Vidic, Rateče — skupaj 11 članov. V letu 1927.: Janko Košan, Maribor; Angela Petrič, Ljubljana; Janez Kristl, Slov. Bistrica; Matija Pirc, Maribor; Matija Heric, Maribor; Leopold Cesar, Ljubljana; Pavla Levec, Ljubljana; Peter Repič, Ljubljana; Kšapar Gasperin, Višnja gora; Josip Špenko, Šmarjeta; Ana Medved, Sv. Andraž; Makso Wudler, Celje; Marija Cvahte, Radeče; Jožef Černe, Leskovec; Marija Burja, Ljubljana; Adolf Harmel, Cerkljani; Josip Vesjak, Sv. Urban; Magdalena Erker, Stara cerkev; Hinko Paternost, Meniški; Adela Sušteršič, Vič; Terezija Kerne, Ljubljana; Mira Seyfried-Lužar, Sv. Ana;